EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 2.6.2021.
COM(2021) 278 final

2021/0140 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES REGULA

par tāda izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1053/2013

{SEC(2021) 225 final} - {SWD(2021) 119 final} - {SWD(2021) 120 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Vispārīgais konteksts

Šengenas zona[1] ir viens no nozīmīgākajiem Eiropas Savienības sasniegumiem. Tā ir veicinājusi pārvietošanās brīvību, sniedzot iespēju vairāk nekā 420 miljoniem cilvēku pārvietoties bez iekšējās robežkontroles, kā arī atvieglojot preču un pakalpojumu pārrobežu piegādi, tādējādi nodrošinot būtisku sociālo un ekonomisko labumu mūsu sabiedrībai.

Šengenas sadarbība, kas sākās piecu dalībvalstu starpvaldību sistēmas ietvaros ar Šengenas nolīguma parakstīšanu 1985. gada 14. jūnijā, kopš tās nodibināšanas ir ievērojami paplašinājusies. Pēdējo 35 gadu laikā ES ir pieredzējusi nepārtrauktu attīstību ar mērķi izveidot labi funkcionējošu zonu bez iekšējās robežkontroles un pastiprinātu dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās izjūtu. Šodienas realitāte un problēmas atšķiras no tām, kas bija aktuālas laikā, kad tā tika izveidota. Nestabilitāte Eiropas kaimiņvalstīs un ārpus tām, 2015. gada bēgļu krīze un tās sekas, pastāvīgie terorisma draudi un Covid-19 pandēmija ir radījusi ievērojamu spriedzi Šengenas zonā un pat novedusi pie tā, ka dažas dalībvalstis atjaunojušas iekšējo robežkontroli uz ilgāku laiku.

Lai risinātu problēmas, kuras skārušas Šengenas zonu, Komisijas priekšsēdētāja fon der Leiena savā runā par stāvokli Savienībā 2020. gadā[2] nāca klajā ar Šengenas stratēģiju. Jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā[3] Komisija norādīja, ka Šengenas stratēģijā apvienos likumdošanas un operatīvās iniciatīvas, kuru mērķis būs nodrošināt spēcīgāku un noturīgāku zonu bez iekšējās robežkontroles, vienlaikus nostiprinot tās pārvaldības un uzraudzības struktūras. Viena no šādām iniciatīvām ir Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms (turpmāk tekstā saukts — "Šengenas izvērtēšanas mehānisms" vai "Mehānisms").

Šengenas zonas pamatā ir plašs pasākumu kopums, kas kompensē kontroles neesību pie iekšējām robežām, atvieglo brīvu pārvietošanos un nodrošina augstu drošības un tiesiskuma līmeni. Šengenas *acquis* ietver noteikumus, kas integrēti Savienības sistēmā saskaņā ar 19. protokolu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību (LES) un Līgumam par Eiropas Savienības darbību (LESD), kā arī tiesību aktus, kuri balstīti uz tiem vai kā citādi ar tiem saistīti. Tādējādi *acquis* ietver: 1) pasākumus pie ārējām robežām (ārējo robežu pārvaldība), 2) kompensējošos pasākumus (kopējā vīzu politika, policijas sadarbība, atgriešanas politika un Šengenas Informācijas sistēma) un 3) stabilu izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu. Šengenas *acquis* ietver arī prasības attiecībā uz datu aizsardzību un citu pamattiesību ievērošanu. Iepriekš minētie trīs būtiskie un papildinošie pīlāri ir Šengenas pamats un padara zonu bez iekšējās robežkontroles iespējamu. Šīs sarežģītās arhitektūras vispārējā stabilitāte ir atkarīga no katra atsevišķā pīlāra stipruma un no visas sistēmas saskaņotības un vienotības.

Labi funkcionējoša Šengenas zona ir atkarīga no kopējo noteikumu, t. i., Šengenas *acquis*, pareizas un efektīvas īstenošanas un, vispārīgākā nozīmē, no dalībvalstu savstarpējas uzticēšanās. Nepilnības vai trūkumi īstenošanā vienā dalībvalstī var ietekmēt visas pārējās valstis un rezultātā apdraudēt Šengenas zonu. Šengenas pārvaldības struktūru pamatelements

---

[1] Papildus dalībvalstīm Šengenas zona aptver arī Islandi, Norvēģiju, Šveici un Lihtenšteinu (tā dēvētās Šengenas asociētās valstis). Īrija neietilpst Šengenas zonā, bet tā daļēji piemēro Šengenas tiesību aktu kopumu (*acquis*) kopš 2021. gada 1. janvāra. Šengenas *acquis* ir saistošs arī Bulgārijai, Horvātijai, Kiprai un Rumānijai, tomēr attiecībā uz šīm dalībvalstīm iekšējā robežkontrole vēl nav atcelta.

[2] Komisijas priekšsēdētājas fon der Leienas runa par stāvokli Savienībā Eiropas Parlamenta plenārsēdē 2020. gada 16. septembrī.

[3] COM(2020) 609 final (23.9.2020., 14. lpp.).

ir uzraudzīt, kā dalībvalstis īsteno Šengenas *acquis*, kā arī īstenot turpmākos pasākumus, kuru pamatā ir kopīgi saskaņoti ieteikumi par uzlabojumiem. Jau 1998. gadā Šengenas konvencijas līgumslēdzējas puses izveidoja pastāvīgo komiteju, kura bija pilnvarota konstatēt trūkumus Šengenas *acquis* īstenošanā un piedāvāt risinājumus[4]. Pēc Šengenas *acquis* integrēšanas ES tiesiskajā regulējumā lēmumu par pastāvīgās komitejas izveidošanu aizstāja ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1053/2013[5] (turpmāk tekstā saukta — "Regula"), kas šobrīd veido Mehānisma juridisko pamatu. Regula stājās spēkā 2015. gadā.

Šengenas izvērtēšanas mehānisma mērķis ir saglabāt augstu savstarpējās uzticēšanās līmeni iesaistīto dalībvalstu starpā un tādējādi veicināt labi funkcionējošu Šengenas zonu, garantējot, ka dalībvalstis efektīvi piemēro Šengenas noteikumus. Mehānismam šie mērķi būtu jāsasniedz, veicot neatkarīgas un objektīvas izvērtēšanas, kas spēj atklāt trūkumus tiesību aktu piemērošanā praksē un nodrošināt, ka šādi trūkumi tiek ātri novērsti.

Lai gan Mehānisms juridiski var aptvert visu Šengenas *acquis*, praksē par izvērtēšanas konkrētajām politikas jomām katram daudzgadu izvērtēšanas ciklam lemj Komisija kopā ar dalībvalstīm. Balstoties uz šo praksi, pirmais un otrais daudzgadu izvērtēšanas cikls aptvēra konkrētas izvērtēšanas, kuru mērķis bija novērtēt pasākumu īstenošanu tādās jomās kā, piemēram, ārējo robežu pārvaldība, atgriešana, kopējā vīzu politika, policijas sadarbība, Šengenas Informācijas sistēma (*SIS*), datu aizsardzība un kontroles neesība pie iekšējām robežām. Citas politikas jomas, uz kurām nākotnē attieksies Šengenas *acquis*, var kļūt par Mehānisma daļu, ja tā tiks nolemts Komisijas izveidotajā daudzgadu izvērtēšanas programmā. Šajā sakarā un balstoties uz šo praksi, Mehānisms attiecas arī uz tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, tiesību aktiem par šaujamieročiem un politiku narkotiku jomā, bet tikai nolūkā konstatēt, vai dalībvalsts ir gatava piemērot visu Šengenas tiesisko regulējumu vai tikai tā daļu.

Saskaņā ar Regulu Komisija ir atbildīga par vispārēju izvērtēšanas un uzraudzības koordinēšanu un organizēšanu, vienlaikus informējot Eiropas Parlamentu un valstu parlamentus par izvērtēšanu rezultātiem. Saskaņā ar LESD 70. pantu Mehānisms joprojām ir kopīga atbildība: Komisija izvērtēšanu veic kopā ar ekspertiem no dalībvalstīm un ar Savienības struktūru, biroju un aģentūru atbalstu. Šādai līdzinieku pieejai ir izšķiroša nozīme, lai nodrošinātu pārskatatbildību, atbildību par rezultātiem un savstarpēju uzticēšanos. Dalībvalstu eksperti pārbauda, kā rīkojas līdzinieki, iesakot risinājumus un mudinot rīkoties, ja dalībvalsts tos neīsteno. Turklāt Padome ir iesaistīta lēmumu pieņemšanas procesā, kad tiek pieņemti ieteikumi pēc Komisijas priekšlikuma.

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Ņemot vērā problēmas, ar kurām Šengenas zona saskārusies pēdējos gados, un Mehānisma nozīmi Šengenas pārvaldībā, ir svarīgi, ka Mehānisms ir piemērots mērķim un pilnībā tiek izmantots tā potenciāls, lai spētu pielāgoties jaunākajiem likumdošanas procesiem, risināt jaunas problēmas un iekļaut jaunas dalībvalstis, kuras pilnībā vai daļēji piemēro Šengenas *acquis*.

Saskaņā ar Regulas 22. pantu Komisijai jāpārskata Regulas darbība sešos mēnešos pēc tam, kad pieņemti visi izvērtēšanas ziņojumi, uz kuriem attiecas pirmā daudzgadu izvērtēšanas

[4] Izpildu komitejas lēmums (1998. gada 16. septembris), ar ko izveido Šengenas izvērtēšanas un īstenošanas pastāvīgo komiteju (SCH/Com–ex (98) 26 def.) (OV L 239, 22.9.2000., 138. lpp.).

[5] Padomes Regula (ES) Nr. 1053/2013 (2013. gada 7. oktobris), ar ko izveido izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, lai pārbaudītu Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ Izpildu komitejas lēmumu (1998. gada 16. septembris), ar ko izveido Šengenas izvērtēšanas un īstenošanas pastāvīgo komiteju (OV L 295, 6.11.2013., 27. lpp.).

programma (2015.–2019. gads). Komisija savu pārskatu iesniedza 2020. gada 25. novembrī ziņojumā[6] un tam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā[7], kur aptverti visi Regulas elementi, arī tas, kā saskaņā ar Mehānismu darbojas aktu pieņemšanas procedūras.

Pārskatā secināts, ka Mehānisms ir sniedzis jūtamus uzlabojumus. Dalībvalstis kopumā Šengenas *acquis* īsteno pienācīgi, un būtiski trūkumi ir attiecīgi novērsti. Tas apstiprina, ka Mehānisms kā tāds nodrošina stabilu pamatu Šengenas *acquis* īstenošanas izvērtēšanai un uzraudzībai.

Tomēr pārskatā tiek konstatēti būtiski trūkumi Mehānisma apgrūtinošajā procesā, jo izvērtēšanas process un turpmākie pasākumi, un rīcības plānu īstenošana prasa nesamērīgi daudz laika. Arī Padomes ieteikumi nav izrādījušies pietiekami efektīvs rīks, lai nodrošinātu dalībvalstu ātru rīcību, jo procesa tehniskais raksturs nav radījis pietiekamu politisku spiedienu rīkoties. Lai gan izvērtēšanās tika konstatēti būtiski trūkumi desmit izvērtēšanas apmeklējumos[8], apspriešanās ministru līmenī notika tikai vienu reizi, konstatējot būtiskus trūkumus Grieķijas īstenotajā ārējo robežu pārvaldībā.

Mehānisms, šķiet, arī nerada pietiekamu uzticēšanos dalībvalstu vidū, ņemot vērā, ka vairākas dalībvalstis pēdējos piecos gados ir turpinājušas pagarināt iekšējo robežkontroli, neskatoties uz pozitīvajiem izvērtējumiem tādās jomās kā ārējo robežu pārvaldība, policijas sadarbība un Šengenas Informācijas sistēma un vispārēju novērtējumu, ka dalībvalstis pienācīgi īsteno Šengenas *acquis*. Turklāt pārskatā konstatēts, ka pašreizējā Mehānisma elastības trūkums neļauj tam pielāgoties jauniem apstākļiem un jaunām operatīvām un likumdošanas izmaiņām.

Pārskatā secināts, ka vairāki trūkumi neļauj Mehānismam darboties tik efektīvi, cik tas varētu un tam vajadzētu darboties, tādējādi apdraudot tā potenciālu. Šie trūkumi ir šādi:

1. Pārmērīgi ilgs izvērtēšanas process (10–12 mēneši) un laiks, kādā dalībvalstīm jāīsteno ieteikumi (2 gadi);
2. nepietiekama dalībvalstu spēja nodrošināt pienācīgu skaitu ekspertu dalībai izvērtēšanās; piecas dalībvalstis nodrošina vienu trešdaļu no visiem ekspertiem, un konkrētās politikas jomās ekspertu pastāvīgi trūkst;
3. nepaziņotu apmeklējumu, kā arī citu izvērtēšanas un uzraudzības rīku, it īpaši tematisko izvērtēšanu, nepietiekams izmantojums un efektivitāte;
4. lēna turpmāko pasākumu un rīcības plānu īstenošana un visaptverošas un konsekventas pieejas trūkums īstenošanas uzraudzībā;
5. izņemot tiesību uz persondatu aizsardzību izvērtēšanu, pamattiesību ievērošanas izvērtēšana Šengenas *acquis* īstenošanā nav pietiekami integrēta Mehānismā.

Pārskatā tika norādīts, ka dažus no šiem trūkumiem varētu novērst operatīvajā līmenī, savukārt citiem būtu nepieciešamas izmaiņas tiesību aktos.

Gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir uzsvēruši nepieciešamību reformēt Mehānismu. Eiropas Parlaments savā 2017. gada rezolūcijā[9] un Padome jau Somijas prezidentūras 2019. gadā uzsāktās apspriešanās ietvaros[10] aicināja Komisiju rīkoties. Nesen Padome

---

6 Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma darbību saskaņā ar Padomes Regulas (ES) Nr. 1053/2013 22. pantu. COM(2020) 779 final.

7 SWD(2020) 327 final.

8 Kā norādīts piecu gadu pārskatā, Mehānisms konstatēja būtiskus trūkumus desmit izvērtēšanās trīs jomās: ārējo robežu pārvaldība (Grieķija, Islande, Spānija un Zviedrija); kopējā vīzu politika (Somija un Nīderlande); Šengenas Informācijas sistēma (Beļģija, Francija, Spānija un Apvienotā Karaliste).

9 Ziņojums par gada ziņojumu par Šengenas zonas darbību (2017/2256(INI)).

10 Padomes dok. 13244/2019.

pieņēma secinājumus par Mehānismu[11], aicinot Komisiju nākt klajā ar iniciatīvām Mehānisma vispārējās efektivitātes uzlabošanai un nodrošināt, ka tas joprojām ir elastīgs, pielāgojams Šengenas *acquis* mainīgajiem apstākļiem un norisēm ar mērķi risināt jaunas problēmas un pielāgoties jaunajai realitātei.

Ņemot vērā piecu gadu pārskata secinājumus, Komisija secināja, ka iepriekš minētos trūkumus varētu apkopot kā **trīs savstarpēji saistītas problēmas:**

– ierobežots stratēģiskais fokuss un ievērojama sadrumstalotība, kas liedz iegūt tādu visaptverošu pārskatu par Šengenas zonas darbību, kas citādi varētu veicināt politiskās diskusijas,

– nepietiekama spēja identificēt, ātri reaģēt vai pielāgoties jauniem apstākļiem, likumdošanas un operatīvajām norisēm,

– lēna tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieņemšana un ieviešana, izmantojot līdzinieku sistēmu, kas nerada gaidīto spiedienu.

Pamatojoties uz attiecīgo ieinteresēto personu sniegto ieguldījumu pievienotajā ietekmes novērtējumā, Komisija identificēja vairākus 3. iedaļā apkopotos politikas risinājumus, kuru mērķis ir palielināt Mehānisma efektivitāti un tādējādi nodrošināt pārredzamāku, efektīvāku un konsekventāku Šengenas *acquis* īstenošanu.

Lai risinātu iepriekš minētās problēmas, šis priekšlikums tiecas: 1) palielināt Mehānisma stratēģisko fokusu un nodrošināt dažādu izvērtēšanas instrumentu proporcionālāku izmantošanu; 2) saīsināt un vienkāršot procedūras, lai padarītu procesu lietderīgāku un efektīvāku, kā arī palielināt savstarpējo spiedienu; 3) optimizēt dalībvalstu ekspertu dalību un sadarbību ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām; 4) pastiprināt pamattiesību ievērošanas izvērtēšanu saskaņā ar Šengenas *acquis*. Šie mērķi tiks sasniegti, it īpaši izmantojot šādu pieeju.

1) Palielināt Mehānisma stratēģisko fokusu un nodrošināt dažādu izvērtēšanas un uzraudzības rīku proporcionālāku un stratēģiskāku izmantošanu

– **Palielināt elastību, pielāgojot konkrētu izvērtēšanu un izvērtēšanas prioritāšu tvērumu jaunajai Šengenas *acquis* realitātei,** svītrojot vērtējamo konkrēto politikas jomu pašreizējo sarakstu un izveidojot procedūru, saskaņā ar kuru katra izvērtēšanas cikla sākumā lemtu par prioritārajām jomām. Saskaņā ar pašreizējo Regulu katra dalībvalsts tika izvērtēta sešās politikas jomās, veicot sešas individuālas izvērtēšanas, kuru rezultātā sagatavoti seši izvērtēšanas ziņojumi un seši ieteikumu kopumi. Tomēr šīs politikas jomas vairs pilnībā neatbilst jaunajai realitātei. Piemēram, 2023. gadā sāks darboties vairākas jaunas IT sistēmas, kuras papildinās Šengenas Informācijas sistēmu. Attīstoties drošības *acquis*, izvērtēšanās būs jāņem vērā papildu elementi, īpaši policijas sadarbības jomā. Ņemot vērā tiesiskā regulējums attīstību, dažādas politikas jomas kļūst arvien vairāk savstarpēji saistītas un viena no otras atkarīgas (piemēram, Šengenas Informācijas sistēma un atgriešana vai Šengenas Informācijas sistēma un policijas sadarbība). Tāpēc izvērtēšanu sadalīšana konkrētās politikas jomu izvērtēšanās varētu nebūt piemērotākais veids šādu savstarpēji saistītu darbību vērtēšanai. Atsakoties no politikas jomu saraksta, priekšlikums palielina elastību formulēt izvērtēšanu atšķirīgi un vērtēt dažādus aspektus vai iespējamos jaunos elementus, ļaujot Mehānismu ātri pielāgot Šengenas *acquis* dinamiskajam raksturam.

[11] Padomes dok. 7939/21.

Tajā pašā laikā tas rada juridisko noteiktību attiecībā uz procedūru, saskaņā ar kuru katra izvērtēšanas cikla sākumā iespējams vienoties par izvērtēšanas prioritātēm.

– **Nodrošināt elastīgu plānošanu.** Turklāt ar priekšlikumu tiek izveidots elastīgs tiesiskais regulējums plānošanai. Tiek pielāgoti noteikumi attiecībā uz daudzgadu un gada plānošanu, lai ļautu ātrāk reaģēt uz jaunām problēmām un grūtībām, samazinot tādas informācijas apjomu, kas pašlaik ir iekļauta daudzgadu un gada izvērtēšanas programmās, un samazinot nepieciešamību veikt grozījumus.

– **Pakāpeniski virzīties uz pilnībā riskā balstītām izvērtēšanām.** Priekšlikums rada pienākumu ņemt vērā iepriekšējo izvērtēšanu rezultātus, kā arī citus Savienības un valstu izvērtēšanas un uzraudzības mehānismus (piemēram, *Frontex* neaizsargātības novērtējumu vai Eiropas daudzdisciplīnu platformu pret noziedzības draudiem (*EMPACT*)). Turklāt (kā paskaidrots turpmāk) tas rada papildu pienākumus vajadzības gadījumā pieprasīt riska novērtējumus un situācijas apzināšanu no Savienības struktūrām, aģentūrām un birojiem. Jaunā elastīgā sistēma un papildu pienākumi ļautu laika gaitā, piemēram, veikt visaptverošu uz risku balstītu dalībvalstu izvērtēšanu, kas aptvertu tikai tos elementus, kuri identificēti, izmantojot riska analīzi un situācijas apzināšanu, katrai dalībvalstij veicot vienu izvērtēšanu, kas aptver visas politikas jomas vienā izvērtēšanas ziņojumā. Tas arī ļautu vienlaicīgi izvērtēt vairākas dalībvalstis, kuras saskaras ar vienām un tām pašām problēmām.

– **Izvērtējot Šengenas *acquis* īstenošanu dalībvalstī, pārliecināties, ka nav nepilnību**. Šengenas tiesiskajam regulējumam attīstoties un kļūstot sarežģītākam, dalībvalstis vēršas pie citiem dalībniekiem pēc palīdzības to atbildībā esošo uzdevumu īstenošanā. Tas, piemēram, attiecas uz privātiem uzņēmumiem vīzu politikas (piemēram, ārējo pakalpojumu sniedzēji) vai ārējo robežu jomā (piemēram, aviosabiedrības vai lidostas, kuras pārvalda privāti uzņēmumi). Tas attiecas arī uz Savienības struktūrām, aģentūrām un birojiem, kuri pēdējos gados ir nostiprinājuši savas pilnvaras sniegt atbalstu dalībvalstīm, piemēram, veicot robežpārbaudes vai novērošanu, vai drošības pārbaudes otrajā līnijā. Tā kā Mehānisma mērķis ir sniegt pārskatu par situāciju kādā dalībvalstī, priekšlikumā ir paskaidrots, ka Mehānisms var palīdzēt veikt Savienības struktūru, biroju un aģentūru darbību pārbaudi, ciktāl tās dalībvalstu vārdā pilda funkcijas, palīdzot operatīvi piemērot Šengenas *acquis* noteikumus. Līdz ar to mērķis nav izvērtēt šīs struktūras, birojus un aģentūras kā tādas. Šo darbību pārbaude tiks iestrādāta dalībvalstu izvērtēšanā, līdzīgi kā šobrīd, kad, piemēram, izvērtēšanās kopējās vīzu politikas jomā darba grupas pārbauda to privāto uzņēmumu (ārpakalpojumu sniedzēju) darbības, kas ir iesaistīti vīzu pieteikumu pieņemšanā, vai pie ārējām robežām, kad darba grupas pārbauda privāta uzņēmuma pārvaldītas lidostas infrastruktūru. Šis izvērtēšanu aspekts tiks īstenots, neskarot un pilnībā ievērojot pienākumus, kas uzticēti Komisijai un attiecīgajām aģentūru, biroju un struktūru pārvaldes struktūrām. Ja izvērtēšanās tiek konstatēti trūkumi saistībā ar darbībām, kuras veic vai atbalsta Savienības struktūras, biroji un aģentūras, Komisija informē attiecīgās pārvaldes struktūras.

– Pagarināt **izvērtēšanas ciklu no pieciem uz septiņiem gadiem**, ļaujot dalībvalstis izvērtēt vismaz divas reizes septiņu gadu cikla laikā. Tas ļautu arī līdzsvarotāk, elastīgāk un stratēģiskāk izmantot visus pieejamos izvērtēšanas un uzraudzības rīkus, nodrošinot dalībvalstu ciešāku un mērķorientētāku uzraudzību.

– **Stiprināt izvērtēšanas un uzraudzības darbību formas un metodes.** Plānotie periodiskie apmeklējumi joprojām ir galvenā izvērtēšanas metode, taču būs iespējams palielināt nepaziņoto apmeklējumu īpatsvaru. Kļūs iespējamas

izvērtēšanas un uzraudzības darbības ar attālinātas vadības līdzekļiem (piemēram, izmantojot videokonferenci). Tematiskajām izvērtēšanām būs aizvien lielāka loma, nosakot pienākumu veikt vismaz vienu tematisko izvērtēšanu gadā. Līdz šim tika veiktas tikai divas tematiskas izvērtēšanas (viena skāra valstu integrētās robežu pārvaldības stratēģijas, bet otra — vietējo Šengenas sadarbību kopējās vīzu politikas jomā). Noteikumi par uzraudzības darbībām (atkārtoti apmeklējumi un jauns rīks, ko sauc par "pārbaudes apmeklējumiem") ir padarīti skaidrāki un elastīgāki.

– **Nepaziņotas izvērtēšanas parasti nebūtu iepriekš jāpiesaka.** Tas nodrošinātu nepaziņotu izvērtēšanu labāku izmantošanu, it īpaši tādu izvērtēšanu, kas jāveic, lai pārbaudītu atbilstību Šengenas *acquis* noteiktajām saistībām, it īpaši reaģējot uz problēmām, kuras būtiski ietekmē Šengenas zonas darbību, vai nopietnus apgalvojumus par pamattiesību pārkāpumiem. Ierobežota iepriekšēja paziņošana paliks spēkā arī par iepriekš nepaziņotiem apmeklējumiem, kuru mērķis ir veikt izlases veida pārbaudi par to, kā dalībvalstis īsteno Šengenas *acquis*. Nepaziņotie apmeklējumi netiks plānoti, un tos var organizēt īsā laikā atkarībā no apstākļiem.

– **Gada ziņojumiem par veikto izvērtēšanu rezultātiem un pašreizējo stāvokli attiecībā uz dalībvalstu īstenotajām korektīvām darbībām atbilstīgi šai Regulai vajadzētu būt daļai no ikgadējā ziņojuma par stāvokli Šengenas zonā.** Ir ļoti būtiski, lai politiskās diskusijas aptvertu visus elementus, kas ietilpst sarežģītajā struktūrā, kura balsta Šengenas zonas pareizu darbību. Šajā nolūkā Komisija atkal pieņems ziņojumu par stāvokli Šengenas zonā, lai tas kalpotu par pamatu diskusijām nesen izveidotajā Šengenas forumā. Šengenas izvērtēšana, situācija attiecībā uz iekšējo robežpārbaužu neesību un ieteikumu īstenošanas stāvoklis būs svarīga šā ziņojuma daļa.

2) Saīsināt un vienkāršot procedūras, lai padarītu procesu efektīvāku un lietderīgāku, kā arī palielināt savstarpējo spiedienu

– **Ievērojami paātrināt izvērtēšanas procesu ar skaidriem procesuāliem termiņiem.** Parasti Komisija pieņem izvērtēšanas ziņojumus un ieteikumus vienā aktā **četru mēnešu laikā** pēc izvērtēšanas darbības (un vēl ātrāk, ja izvērtēšanas gaitā konstatēti būtiski trūkumi). Tas ne tikai nodrošinātu lielāku skaidrību par cēloņsakarību starp ziņojuma konstatējumiem un ieteikumiem, bet arī paātrinātu procesu. Tas ļautu izvairīties no kavēšanās ar ieteikumu pieņemšanu, kas tagad notiek divpakāpju lēmumu pieņemšanas procesā (t. i., Komisijas pieņemtie izvērtēšanas ziņojumi un Padomes pieņemtie ieteikumi). Padomes pilnīgu iesaistīšanos izvērtēšanas procesā un ieteikumos joprojām nodrošina pārbaudes procedūra (pozitīvs Šengenas komitejas atzinums, kurā piedalās visas dalībvalstis un balso par vienotu aktu, kas ietver gan izvērtēšanas konstatējumus, gan ieteikumus).

– **Palielināt savstarpējo spiedienu, vēršot Padomes lēmumu pieņemšanas pilnvaras uz politiski nozīmīgām lietām un palielinot tās lomu turpmāko pasākumu un ieteikumu īstenošanas uzraudzības jomās.** Kaut arī pašreizējās divpakāpju procedūras mērķis bija veicināt politiskas diskusijas Padomes līmenī un izdarīt savstarpējo spiedienu būtisku trūkumu gadījumā vai gadījumos, kad kāda dalībvalsts neīsteno ieteikumus, līdzšinējā pieredze ir skaidri parādījusi, ka šīs pieejas izmantošana visos gadījumos un visiem ziņojumiem nesasniedza paredzēto mērķi, taču ievērojami palielināja procesa ilgumu un sarežģītību, apdraudot tā efektivitāti.

Dalībvalstis jau tagad ir cieši iesaistītas izvērtēšanas procesā (veicot izvērtēšanu kopā ar Komisiju, kopīgi izstrādājot izvērtēšanas ziņojumus un ieteikumu projektus) un izvērtēšanas ziņojuma pieņemšanas procesā, izmantojot komitejas pārbaudes procedūru. Turklāt lielākajai daļai izvērtēšanas laikā konstatēto problēmu ir tehnisks, nevis politisks raksturs. Lielā darba slodze Padomē (40 ziņojumu pārbaude gadā un no tā izrietošie Padomes īstenošanas lēmumi ar simtiem ieteikumu) un ļoti detalizēts un lokalizēts ieteikumu raksturs neļāva organizēt reālas diskusijas. Piecu gadu pārskats ir parādījis, ka fakts, ka Padome pieņem ieteikumus visos gadījumos, neradīja gaidīto savstarpējo spiedienu, un Mehānisms neveidoja pamatu politiskām diskusijām par Šengenas stāvokli. Pat tad, kad Mehānisms konstatēja būtiskus trūkumus, ministru līmenī diskusijas par konstatējumiem notika tikai vienu reizi. Turklāt Padomei ir ļoti ierobežota loma dalībvalstu turpmāko pasākumu un rīcības plānu īstenošanas uzraudzībā.

Ierosinātās pārskatīšanas mērķis ir novērst šos trūkumus, nodrošinot, ka Padome pieņem ieteikumus gadījumos, kad uzskata, ka tiem ir vislielākā pievienotā vērtība un ietekme politisko diskusiju virzīšanai par Šengenas zonas darbības vispārējas nozīmes jautājumiem. Šie gadījumi ir šādi: tematiskas izvērtēšanas, pirmreizējas izvērtēšanas (lemjot par to, vai dalībvalsts ir gatava pilnībā vai konkrētā jomā piemērot Šengenas *acquis*), kā arī būtisku trūkumu gadījumi — ar mērķi palielināt savstarpējo spiedienu un politiskas diskusijas Padomes līmenī. Tajā pašā laikā tiek ierosināts vienkāršot procedūras tehniskāka rakstura gadījumiem.

Priekšlikums arī ievērojami palielina Padomes lomu turpmāko pasākumu saistībā ar šiem gadījumiem īstenošanā un progresa uzraudzībā, nodrošinot arī eskalācijas mehānismu progresa neesības gadījumā. Jo īpaši būtisku trūkumu gadījumā Padome noteiks termiņus ieteikumu īstenošanai, Padome precizēs attiecīgās dalībvalsts sniedzamo progresa ziņojumu biežumu, un šie progresa ziņojumi būs jāiesniedz gan Komisijai, gan Padomei. Padomei būs jāizsaka sava nostāja par Komisijas ziņojumu pēc pārskatīšanas, kā arī par rīcības plānu slēgšanu. Līdzīgi noteikumi attiecas uz rīcības plānu slēgšanu saistībā ar pirmreizēju izvērtēšanu.

Turklāt uzraudzības posmā visos gadījumos Padomei tiks piešķirta lielāka loma — priekšlikums paredz, ka Komisija vismaz divas reizes gadā informēs Eiropas Parlamentu un Padomi par rīcības plānu īstenošanas stāvokli. Turklāt Komisija katru gadu pieņems arī visaptverošu ziņojumu par veiktajām izvērtēšanām, kas Padomei būtu jāapspriež, lai pieņemtu secinājumus šajā sakarībā. Visbeidzot, Komisija informēs Padomi, ja kāda dalībvalsts nav panākusi pienācīgu progresu rīcības plāna īstenošanā.

– Pastiprināt tādus noteikumus, kas saistīti ar gadījumiem, kad izvērtēšanās konstatē **būtisku trūkumu**, un nodrošina ātrāku to īstenošanu: lai nekavējoties novērstu konstatētos trūkumus, ievieš **paātrinātu procedūru** būtisku trūkumu novēršanai. Lai palielinātu juridisko noteiktību un nodrošinātu vienotu jēdziena izpratni, priekšlikuma normatīvajā tekstā iekļauj būtisku trūkumu definīciju, kas sniegta pašreizējās Šengenas izvērtēšanas pamatnostādnēs. **Izvērtētajai dalībvalstij nekavējoties jāsāk īstenot darbības** trūkumu novēršanai pat pirms ziņojuma pieņemšanas, un tai nekavējoties jāinformē Komisija un dalībvalstis par veiktajiem pasākumiem. Būtisku trūkumu gadījumā Padomei būtu jāpieņem ieteikumi **divarpus mēnešu laikā pēc izvērtēšanas darbības beigām**; atkārtots apmeklējums, kura mērķis ir pārbaudīt korektīvo darbību īstenošanu, notiks ne vēlāk kā gadu pēc izvērtēšanas (var būt agrāk atkarībā no Padomes noteiktajiem termiņiem korektīvo

darbību īstenošanai); Komisija nekavējoties informēs Padomi un Eiropas Parlamentu par būtisku trūkumu esību, lai īstenotu ciešāku politisko kontroli, kā norādīts iepriekšējā punktā.

– **Atcelt un vienkāršot noteikumus, kuri rada nevajadzīgus procesuālus šķēršļus.** Priekšlikumā vairs nav prasības, lai izvērtēšanas ziņojumi tiktu uzskatīti par *EU RESTRICTED* dokumentiem. Šīs izmaiņas palielinās pārredzamību, vienkāršos un paātrinās procedūru, ļaujot ātrāk apstrādāt ziņojumus un atvieglojot to nosūtīšanu valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam[12]. Izvērtēšanas ziņojumi tomēr tiks uzskatīti par sensitīviem[13], un dalībvalstis saglabās iespēju lūgt to klasificēšanu. Priekšlikums vienkāršotu dalībvalstu rīcības plānu **atbilstības novērtējumu** — Komisija vairs nepieņems paziņojumu par novērtējumiem, taču tā informēs attiecīgo dalībvalsti (un Padomi) par saviem apsvērumiem, piemēram, ar administratīvas vēstules starpniecību. Visbeidzot, samazināts **ziņojumu par turpmākajiem pasākumiem biežums** (16. panta 3. un 4. punkts), prasot progresa ziņojumu sniegt reizi sešos mēnešos pašreizējo trīs mēnešu vietā, samazinātu kopējo administratīvo slogu dalībvalstīm.

3) Pastiprināt izvērtēšanu par pamattiesību ievērošanu atbilstīgi Šengenas **acquis**

– Turpināt **pastiprināt izvērtēšanu par to, kā tiek ievērotas pamattiesības, īstenojot Šengenas *acquis*,** (papildus datu aizsardzībai, kas tiek vērtēta kā atsevišķa politikas joma) visā Mehānismā, t. sk. pastiprināt riska analīžu iesniegšanu, ko veic Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra; stiprināt atsauci uz pamattiesībām apmācībā un iekļaut Regulā īpašu noteikumu par **trešo personu sniegto pierādījumu** izmantošanu, t. sk. valsts uzraudzības mehānismiem, kā arī iespēju veikt nepaziņotas izvērtēšanas bez iepriekšēja brīdinājuma, ja pastāv norādes par būtiskiem pamattiesību pārkāpumiem.

4) Optimizēt dalībvalstu ekspertu dalību un sadarbību ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām, kā arī sinerģiju ar citiem izvērtēšanas un uzraudzības mehānismiem mērķorientētākām, stratēģiskākām un vairāk pielāgotām izvērtēšanām

– **Izveidot ekspertu rezervi.** Pašlaik Komisija pirms katras izvērtēšanas (trīs mēnešus pirms konkrētās izvērtēšanas) izsludina uzaicinājumus norīkot ekspertus. Šis ir ļoti laikietilpīgs pasākums, un dalībvalstis ne vienmēr var norīkot pietiekamu skaitu kvalificētu ekspertu, jo pašreizējā procedūra tām atvēl ļoti maz laika plānošanai. Šādos gadījumos Komisijai ir vairākas reizes jāpagarina dalībai izvērtēšanā nepieciešamo ekspertu uzaicinājumu termiņi. Turklāt noteiktās politikas jomās ekspertu pastāvīgi trūkst.

Šī sistēma tiks aizstāta ar ikgadēju aicinājumu norīkot ekspertus rezervē. Dalībvalstīm gadā būs jānorīko vismaz viens eksperts katrā politikas jomā, kas noteikta daudzgadu izvērtēšanas programmā (piemēram, vīzas, ārējo robežu pārvaldība, atgriešana, datu aizsardzība), un jānodrošina viņu pieejamība dalībai izvērtēšanās. Komisija apstiprinās rezervei atlasītos ekspertus un atjauninās rezerves dalībnieku sarakstu. Pēc tam rezerve nodrošinās galveno Šengenas izvērtētāju avotu konkrētām izvērtēšanām (t. i., veidojot darba grupas konkrētām izvērtēšanām), kā arī ievērojami atvieglos nepaziņotu apmeklējumu organizēšanu. Veidojot darba grupas,

[12] Eiropas Parlaments un NVO aicināja nodrošināt vieglāku piekļuvi izvērtēšanas ziņojumiem.

[13] It īpaši saistībā ar Regulas (EK) Nr. 1049/2001 par piekļuvi dokumentiem piemērošanu.

tiks pienācīgi ņemta vērā valsts pārvaldes iestāžu veiktspēja, kā arī nepieciešamība nodrošināt ģeogrāfisko līdzsvaru. Fakts, ka kāda persona tiek iekļauta rezervē, nenozīmē, ka ikviens rezervē esošs eksperts vienmēr būs nepieciešams. Rezerve ļaus izveidot darba grupas mazāk apgrūtinošā veidā, kā arī nodrošinās lielāku paredzamību un elastību gan Komisijai, gan dalībvalstu ekspertiem, jo informācija par izvērtēšanu plānošanu tiks savlaicīgi izsūtīta visām dalībvalstīm. Pirms katras izvērtēšanas Komisija var tieši vērsties pie atsevišķiem rezerves dalībniekiem darba grupas izveidei, padarot procesu ievērojami ātrāku un vienkāršāku. Veidojot konkrētas darba grupas, Komisijai pēc iespējas būtu jānodrošina arī ģeogrāfiskais līdzsvars. Ja konkrētai izvērtēšanai ir vajadzīgs īpašs profils un nav iespējams piesaistīt ekspertu no rezerves, Komisija joprojām var izmantot īpašus uzaicinājumus ekspertiem. Ekspertu rezerves izveidošana ilgtermiņā ļautu izveidot starpdisciplināru darba grupu visu attiecīgo Šengenas *acquis* jomu izvērtēšanai.

– **Stiprināt sadarbību ar *Frontex*, *eu-LISA*, Eiropolu, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.** Priekšlikumā paredzēts, ka sadarbībai vajadzētu būt abpusējai, lai šīs aģentūras un struktūras varētu izmantot arī izvērtēšanas procesā savākto informāciju. Komisija arī varēs iegūt no struktūrām un aģentūrām plašāku informāciju un daudzveidīgākus riska analīzes produktus.

Priekšlikums arī **palielina sinerģiju ar izvērtēšanas un uzraudzības mehānismiem,** kurus ievieš Savienības aģentūras un struktūras. Pēdējos gados ES un valstu līmenī ir izveidoti citi kvalitātes kontroles un uzraudzības mehānismi, kuri var papildināt Mehānismu. Priekšlikums paredz lielāku saskaņotību un sinerģiju ar *Frontex* darbībām un it īpaši neaizsargātības novērtēšanas procesu. *Frontex* veiktais neaizsargātības novērtējums ir Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma papildu instruments, kura mērķis ir garantēt kvalitātes kontroli ES līmenī un nodrošināt pastāvīgu gatavību gan Eiropas, gan valstu līmenī reaģēt uz jebkādām problēmām uz ārējās robežas. Neaizsargātības novērtējums sniedz aktuālu informāciju par dalībvalsts operatīvajām spējām ārējo robežu jomā, lai identificētu iespējamās sistēmas nepilnības. Tā ir uz nākotni vērsta pieeja, kuras mērķis ir novērst krīzi. Pirms izvērtēšanas atbilstīgi Regulas (ES) 2019/1896[14] 33. pantam Komisija jau dalās ar neaizsargātības novērtējuma procesa rezultātiem ar dalībvalstu ekspertu darba grupu un ir izveidojusi oficiālus informācijas apmaiņas kanālus ar *Frontex*. Lai vēl vairāk palielinātu sinerģiju, priekšlikumā paredzēti īpaši noteikumi par to, kā maksimāli izmantot neaizsargātības novērtēšanas procesā savākto informāciju, lai uzlabotu Šengenas zonas funkcionēšanu. Mērķis ir arī pēc iespējas izvairīties no darbību dublēšanās un pretrunīgiem ieteikumiem.

Atbilstoši piemēri citās politikas jomās, kur saskaņā ar jaunajiem priekšlikumā paredzētajiem noteikumiem būs iespējama lielāka sinerģija, ir Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem (*EMPACT*) vai pārraudzība, ko Komisija veic ar *eu-LISA* atbalstu attiecībā uz dalībvalstu sagatavošanos attiecīgo IT sistēmu ieviešanai. Valstu kvalitātes kontroles mehānismi (kas veicināti saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1896) nākotnē varētu kļūt tikpat svarīgi, un priekšlikums sniedz pamatu sinerģijas un informācijas apmaiņas nodrošināšanai. Turklāt izvērtēšanās tiks ņemti vērā arī tā neatkarīgā uzraudzības mehānisma rezultāti, kurš izstrādāts saskaņā

[14] OV L 295 (14.11.2019., 1. lpp.).

ar priekšlikumu, ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām.

Priekšlikumā paredzēts vērienīgs termiņš Regulas pilnīgai piemērošanai (no [2022. gada 1. septembra]).

Komisijas analīze, kas sniegta šim priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā[15] un apkopota 3. iedaļā, kalpo par pamatu šim priekšlikumam Regulas visaptverošai pārskatīšanai.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums ir pievienots paziņojumam "Stratēģija pilnībā funkcionējošai un noturīgai Šengenas zonai"[16], kurā izvirzīta visaptveroša pieeja, kā brīvības, drošības un tiesiskuma telpu padarīt spēcīgāku un noturīgāku pret jebkādām nākotnes problēmām un apdraudējumiem.

Mehānismam būtu jānodrošina stabils tiesiskais regulējums, kas aptvertu visus jaunos tiesību aktus, kuri ir Šengenas zonas darbības pamatā. Šajā sakarībā viens no priekšlikuma konkrētajiem mērķiem ir palielināt stratēģisko fokusu izvērtēšanas un uzraudzības procesā. Tas prasa **nodrošināt saskanību ar pašreizējiem un nākotnes noteikumiem, kuri ietilpst Šengenas *acquis*.** Šajā nolūkā Mehānisms būtu jāpielāgo attiecīgo ES tiesību aktu mainīgajam tvērumam. Pēdējo gadu laikā Savienība ir uzņēmusies vairākas iniciatīvas, lai padarītu Šengenas zonu spēcīgāku un noturīgāku. Šīs izmaiņas ietver vairākus jaunus elementus, it īpaši attiecībā uz ārējo robežu pārvaldību. Papildus Šengenas Informācijas sistēmai un Vīzu informācijas sistēmai līdz 2023. gada beigām ārējo robežu pārvaldībā tiks izmantotas jaunas IT sistēmas, piemēram, ieceļošanas/izceļošanas sistēma[17] un Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma[18]. Turklāt tiks nodrošināta sadarbspēja[19] starp attiecīgajām datubāzēm. Priekšlikums ES Policijas sadarbības kodeksam saskaņā ar ES Drošības savienības stratēģiju[20], kurš tiks pieņemts vēlāk 2021. gadā, kā arī priekšlikums par grozījumiem Šengenas Robežu kodeksā[21], kura mērķis ir pievērsties atziņām, kas gūtas Covid-19 situācijā, kā arī sarunās attiecībā uz 2017. gada priekšlikumu par Šengenas Robežu kodeksa grozīšanu, arī veidos svarīgas iniciatīvas drošības palielināšanai un Šengenas zonas integritātes atjaunošanai.

Arī Šengenas *acquis* īstenošanā iesaistīto **ES aģentūru loma** ir kļuvusi vēl svarīgāka. 2019. gadā Eiropas Robežu un krasta apsardzes izveide, t. sk. 10 000 pastāvīgo korpusu izveidošana līdz 2027. gadam, bija svarīgs solis ceļā uz patiesu Eiropas ārējo robežu kontroli un pakāpenisku kopējas ES atgriešanas sistēmas izveidi. Eiropola pilnvaras tiek papildinātas atbilstīgi Komisijas 2020. gada 9. decembra priekšlikumam[22].

Kā aprakstīts iepriekš, dažos tiesību aktos dažādās politikas jomās, uz kurām attiecas Mehānisms, paredzēti savi **izvērtēšanas un uzraudzības rīki Eiropas vai valsts līmenī.** Tāpēc ir **jāizveido un jānodrošina sinerģija, lai izvairītos no darbību dublēšanās** un pēc iespējas labāk izmantotu nozaru uzraudzības rīkus. Šīs mijiedarbības uzturēšana un pilnveidošana ir būtisks šā priekšlikuma elements. Šajā sakarā priekšlikumā paredzēti noteikumi, kas vēl vairāk palielina saskaņotību, it īpaši ar *Frontex* darbību un neaizsargātības novērtēšanas procesu. Mehānismam un tā ieteikumiem būtu jāpapildina neaizsargātības

15 SWD(2021) 119 final.
16 COM(2021) 277 final.
17 Regula (ES) 2017/2226 (OV L 327, 9.12.2017., 20. lpp.).
18 Regula (ES) 2018/1240 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp.).
19 Regula (ES) 2019/817 (OV L 135, 22.5.2019., 27. lpp.).
20 COM(2020) 605 final (24.7.2020.).
21 Regula (ES) 2016/399 (OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp.).
22 COM(2020) 796 final.

novērtēšanas procesā ietvertie. Atbilstoši piemēri citās politikas jomās, kur iespējama lielāka sinerģija, ir *EMPACT* (prioritāras darbības policijas sadarbības jomā) vai *Frontex* pamattiesību speciālists (*Frontex* uzrauga pamattiesību ievērošanu pie ārējām robežām). Valstu kvalitātes kontroles mehānismi (veicināti saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1896), kas ir valstu Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismi, nākotnē varētu kļūt tikpat svarīgi. Turklāt izvērtēšanās tiks ņemti vērā arī tāda valsts neatkarīgā uzraudzības mehānisma rezultāti, kurš izstrādāts saskaņā ar priekšlikumu, ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām[23].

Priekšlikums tika izstrādāts, lai tas atbilstu spēkā esošajiem politikas jomas noteikumiem (t. i., politikas jomām, uz kurām attiecas Šengenas *acquis*), un pienācīgi tika ņemtas vērā arī esošās un paredzētās iniciatīvas, kuras vēl nav spēkā. Plašākā nozīmē, labāk sasaistot dažādas politikas jomas, iniciatīva var pastiprināt Komisijas stratēģijās ierosinātās holistiskās pieejas efektivitāti un visu to instrumentu savstarpējo papildināmību, kas izstrādāti jaunu likumdošanas centienu ietvaros.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Priekšlikums atbilst ES Drošības savienības stratēģijā paredzētajiem mērķiem un iniciatīvām, kas pārsniedz Šengenas *acquis* paredzētos, piemēram, priekšlikums pastiprināt svarīgu datu kategoriju automatizētu apmaiņu saskaņā ar Prīmes Padomes lēmumiem[24], un nākotnes iniciatīvām saskaņā ar ES stratēģiju organizētās noziedzības apkarošanai 2021.–2025. gadam[25]. Tas vienlīdz atbilst iniciatīvām, kas ietvertas jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā[26].

Ārpus brīvības, drošības un tiesiskuma telpas Šengenas zona veicina vienotā tirgus darbību, un tās izveide ir nesusi sociālus un ekonomiskus ieguvumus Eiropas sabiedrībai[27] daudzās jomās, sākot no tirdzniecības un beidzot ar nodarbinātību, izglītību, kultūru, tūrismu, transportu utt. Pasākumi, kuru mērķis ir palielināt Mehānisma efektivitāti un tādējādi uzlabot Šengenas zonas darbību, pēc būtības arī atbilst šo politikas jomu mērķiem. Covid-19 pandēmijas izraisītie traucējumi labāk nekā jebkura cita krīze ir parādījuši, cik svarīgi ir saglabāt Šengenas zonas integritāti. Labi funkcionējoša Šengenas zona ir būtiska ekonomikas atjaunošanai pēc Covid pandēmijas. Stabils un efektīvs Mehānisms veicinās minēto un tādējādi arī Šengenas zonas radīto pozitīvo ekonomisko un sociālo ietekmi uz iedzīvotājiem un darījumdarbību visā Eiropā.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Priekšlikuma tiesiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 70. pants. 70. pants īpaši paredz Padomes kompetenci pēc Komisijas priekšlikuma paredzēt pasākumus, kuros nosaka kārtību, kādā dalībvalstis sadarbībā ar Komisiju objektīvi un neitrāli izvērtē to, kā dalībvalstu iestādes īsteno Savienības politiku brīvības, drošības un tiesiskuma telpā. Ar priekšlikumu atceļ un aizstāj Regulu (ES) Nr. 1053/2013, kuras pamatā arī ir šis Līguma noteikums.

---

23 COM(2020) 612 final. Skatīt 7. pantu.

24 Padomes Lēmums 2008/615/TI par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību, un Padomes Lēmums 2008/616/JHA par to, kā īstenot Lēmumu 2008/615/TI.

25 SWD(2021) 74 final, 14.4.2021.

26 COM(2020) 605 final.

27 2016. gadā tika lēsts, ka pilnīga iekšējās robežkontroles atjaunošana radītu tūlītējas tiešās izmaksas no 5 līdz 18 miljardiem EUR gadā, COM(2016) 120 final, 3. lpp.

Saskaņā ar Regulai pievienoto Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas paziņojumu[28] priekšlikums ir jāiesniedz apspriešanai Eiropas Parlamentā, lai pirms galīgā teksta pieņemšanas tiktu apsvērts tā atzinums. Taču tas jāpieņem saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

LESD 70. pants paredz juridisko pamatu pasākumiem, ar kuriem dalībvalstis sadarbībā ar Komisiju objektīvi un neitrāli izvērtē to, kā dalībvalstu iestādes īsteno Savienības politiku brīvības, drošības un tiesiskuma telpā. Lai gan šis priekšlikums nes daudzas izmaiņas, tas būtiski nemaina Mehānisma mērķus un piemērošanas jomu. Priekšlikums nepārkāpj LESD 70. pantā paredzētās robežas.

Priekšlikuma mērķis ir turpināt attīstīt, uzlabot un padarīt efektīvāku jau esošo Mehānismu. Regulas pārskatīšana, kas tika veikta 2020. gadā, apstiprināja nepieciešamību pēc stabila mehānisma ES līmenī. Mehānisma ES pievienotā vērtība joprojām galvenokārt izriet no atbildības sadalīšanas starp Komisiju un dalībvalstīm. Tas sniedz spēcīgu pamatu savstarpējas uzticēšanās radīšanai. ES līmenī veiktās izvērtēšanas ļauj savlaicīgi konstatēt trūkumus, kas rodas no asimetrijas, atšķirībām un Šengenas *acquis* nepareizas īstenošanas, kas citādi var apdraudēt Šengenas integritāti. Turklāt savstarpējais spiediens, kas tiek īstenots ES līmenī, rada vajadzīgo stimulu, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis ātri novērš trūkumus, it īpaši būtisku trūkumu gadījumā.

Turklāt iniciatīvā pienācīgi ņemts vērā subsidiaritātes princips, nosakot pamatu labākai saskaņošanai ar izvērtēšanām, kuras veic saskaņā ar valsts kvalitātes kontroles un uzraudzības mehānismiem. Viens no mērķiem ir vērst Mehānisma uzmanību uz trūkumiem, kuriem var būt nelabvēlīga ietekme uz visu Šengenas zonas labo funkcionēšanu. Ierobežota tvēruma problēmas drīzāk būtu jārisina valstu līmenī. Šī pieeja arī atbilst Regulai (ES) 2019/1896, ar ko iedrošina valstu kvalitātes kontroles mehānismu izstrādi saskaņā ar Eiropas integrētās robežu pārvaldības komponentiem.

Noslēgumā, lai efektīvi novērstu pārskatīšanā konstatētos un ietekmes novērtējumā sīkāk analizētos trūkumus, nepieciešamas izmaiņas tiesību aktos.

- **Proporcionalitāte**

Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā noteikts, ka Savienības rīcības saturam un veidam ir jābūt samērīgam ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo. Izvēlētajam rīcības veidam jārada iespēja sasniegt priekšlikuma mērķi un to īstenot pēc iespējas efektīvāk.

Mehānisms tika izveidots 2013. gadā ar Regulu, jo šim konkrētajam Mehānismam, ko īsteno ES līmenī un kuru koordinē Komisija, ir nepieciešami skaidri noteikumi attiecībā uz pienākumiem un procedūrām. Ar ierosināto iniciatīvu tiek pārskatīta Regula, tāpēc arī tiesību akts jāizstrādā Regulas veidā.

Attiecībā uz saturu galveno jauno aspektu proporcionalitāte tika aplūkota pievienotajā ietekmes novērtējumā (7.3. iedaļa).

Cita starpā priekšlikuma mērķis ir racionalizēt izvērtēšanas procesu, vienkāršojot pašreizējo divpakāpju lēmumu pieņemšanas procesu, lai Komisija kopumā pieņemtu ne tikai izvērtēšanas ziņojumus, bet arī ieteikumus, izmantojot vienotu īstenošanas aktu (pašlaik Komisija pieņem ziņojumu un priekšlikumu Padomes ieteikumiem). Iepriekšējo gadu pieredze rāda, ka, pieņemot ieteikumus Padomē, procedūra kļūst ievērojami garāka (vidēji 2–

[28] OV L 295, 6.11.2013., 37. lpp.

3 mēneši), savukārt pārmērīgā darba slodze ierobežo Padomes pilnvaras izdarīt nepieciešamo savstarpējo spiedienu un rīkot vispārīgas diskusijas par Šengenas stāvokli. Pārskatītās pieejas mērķis ir novērst šos trūkumus samērīgā veidā, nodrošinot, ka Padomes ieteikumi tiek pieņemti gadījumos, attiecībā uz kuriem tiek uzskatīts, ka tiem ir vislielākā pievienotā vērtība un ietekme politisko diskusiju virzīšanai par jautājumiem, kas ir vispārējas intereses jautājumi Šengenas zonas funkcionēšanai, proti, pirmreizējas izvērtēšanas un būtiski trūkumi, kā arī tematiskas izvērtēšanas, vienlaikus vienkāršojot procedūru tehniskāka rakstura gadījumos. Priekšlikums arī ievērojami palielina Padomes lomu turpmāko pasākumu saistībā ar šiem gadījumiem īstenošanā un progresa uzraudzībā, nodrošinot arī eskalācijas mehānismu progresa neesības gadījumā.

Visbeidzot, neviena no šajā iniciatīvā ierosinātajām izmaiņām nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu 1. iedaļā izklāstītos mērķus, un tādējādi priekšlikumā ievērots proporcionalitātes princips. Faktiski vairāki priekšlikuma elementi samazinās administratīvo slogu dalībvalstīm un Komisijai.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ņemot vērā to, ka ierosinātās iniciatīvas mērķis ir pārskatīt un atjaunināt pastāvošo izvērtēšanas mehānismu, kas izveidots ar Regulu (Regula (ES) Nr. 1053/2013), tas arī būs regulas formā.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 1053/2013 22. pantam Komisija pārskatīja Regulas darbību un 2020. gada 25. novembrī sniedza ziņojumu un pievienoto Komisijas dienesta darba dokumentu[29]. Kā paskaidrots 1. iedaļā, tas bija priekšlikuma izstrādes izejas punkts.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām ir sīki izklāstīta šim priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā[30]. Ieinteresētās personas kopumā atbalsta Mehānisma stiprināšanu, lai palielinātu tā efektivitāti un nodrošinātu tā spēju pielāgoties jaunākajām leģislatīvajām norisēm, kā arī risināt jaunas problēmas.

- **Ietekmes novērtējums[31]**

Pamatojoties uz pieejamajiem datiem un plašu apspriešanos ar ieinteresētajām personām, Komisija izstrādāja četrus politikas risinājumus, katrā no kuriem iekļauta virkne pasākumu mērķu sasniegšanai. 1. risinājums ietver tikai operatīvos pasākumus nolūkā saskaņot ieviešanu ar pašreizējām vajadzībām. 2. risinājums ir mērķtiecīgi tiesību aktu grozījumi Regulā nolūkā precizēt konkrētu noteikumu tvērumu, lai palielinātu juridisko noteiktību par dažādu iesaistīto dalībnieku pienākumiem un racionalizētu un vienkāršotu esošās procedūras. 3. risinājums ir vērienīgāka pieeja, kas Mehānisma darbībā ieviestu pirmo divu risinājumu vienkāršojumus un nozīmīgas izmaiņas. 4. risinājums ir kombinēta pieeja, kas apvieno elementus no dažādajiem risinājumiem atkarībā no intervences jomas. Šie risinājumi balstās

29 Skatīt 6. un 7. zemsvītras piezīmi.

30 Skatīt jo īpaši 2. pielikumu ietekmes novērtējumā.

31 Ietekmes novērtējuma kopsavilkums un Regulējuma kontroles padomes pozitīvais atzinums ir pieejami vietnē: https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/?lang=en.

uz to, ka atkarībā no mērķa vērienīguma vairumā gadījumu tās ir kumulatīvas, nevis alternatīvas izvēles. Vēlamajā politikas pasākumu paketē (4. risinājums) ir apvienota virkne pasākumu no 1., 2. un 3. risinājuma.

Konkrētais mērķis Nr. 1: *novērst izvērtēšanas konstatējumu nepilnības un palielināt stratēģisko fokusu*

Vēlamais risinājums ir saglabāt pašreizējo piemērošanas jomu, aptverot visus Šengenas *acquis* aspektus, vienlaikus pielāgojot prioritātes (politikas jomas) jaunajai realitātei ar elastīgāku plānošanu un pagarinot izvērtēšanas ciklu no pieciem uz septiņiem gadiem. Mehānisma piemērošanas jomas paplašināšana, iekļaujot jautājumus, kas nav ietverti Šengenas *acquis* (piemēram, patvēruma politikas jomā), tika noraidīta galvenokārt juridisku iemeslu dēļ, bet vienlīdz lielā mērā arī politisku iemeslu — šāds risinājums nesaņēma daudzu dalībvalstu atbalstu. Arī pašreizējā izvērtēšanas sadalīšana pa politikas jomām tiks saglabāta, taču tā būs elastīgāka. Pāreja uz vienu visaptverošu izvērtēšanu katrai dalībvalstij netika atzīta par praktiski īstenojamu uzreiz (bet gan vidējā termiņā). Tomēr tiek ierosinātas vērienīgas izmaiņas tiesību aktos attiecībā uz izvērtēšanas un uzraudzības darbību veidiem un metodēm, lai paplašinātu pieejamo instrumentu klāstu un precizētu to izmantošanas kritērijus un nosacījumus: sistemātiskas tematiskas izvērtēšanas, divu veidu nepaziņoti apmeklējumi ar paziņojumu vai bez tā 24 stundas iepriekš atkarībā no mērķa un divu veidu atkārtotie apmeklējumi ("atkārtoti apmeklējumi būtisku trūkumu gadījumā" un "pārbaudes apmeklējumi").

Konkrētais mērķis Nr. 2: *racionalizēt uzdevumus un pienākumu sadali, kā arī vienkāršot procesus un procedūras*

Vēlamajā politikas pasākumu paketē ir grozījumi procesu paātrināšanai un procedūru vienkāršošanai, kā arī vērienīgas juridiskas izmaiņas lēmumu pieņemšanas procedūras pārveidei. Izvērtēšanas ziņojumu deklasificēšana kā pamatnoteikums, juridisko termiņu noteikšana izvērtēšanas ziņojumu un ieteikumu pieņemšanai, Komisijas vienkāršotais rīcības plānu novērtējums un samazināts ziņošanas pienākumu biežumu dalībvalstīm paātrinās un atvieglos procedūras, un tiem ir plašs ieinteresēto personu atbalsts. Attiecībā uz ierosinātajām izmaiņām lēmumu pieņemšanas procedūrā, saskaņā ar kurām Komisija pieņem gan izvērtēšanas ziņojumus, gan ieteikumus (vienlaikus saglabājot Padomes lomu politiski nozīmīgākajos gadījumos), dalībvalstis arī turpmāk būs pilnībā iesaistītas izvērtēšanas ziņojumu un ieteikumu pieņemšanā, izmantojot pārbaudes procedūru.

Konkrētais mērķis Nr. 3: *stiprināt pamattiesību aizsardzības pasākumu īstenošanu saskaņā ar Šengenas* acquis

Vēlamais risinājums ir ieviest izmaiņas, lai palielinātu juridisko noteiktību attiecībā uz elementiem, kas ir būtiski pamattiesībām, un uzsvērtu to nozīmi. Tiek ierosināts iekļaut atsauci uz regulāru Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras veiktas riska analīzes iesniegšanu, pastiprināt atsauci uz pamattiesībām apmācībā, palielināt Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras dalību izvērtēšanas apmeklējumos un iekļaut īpašu noteikumu par trešo personu sniegto pierādījumu izmantošanu.

Papildus iepriekš minētajiem elementiem priekšlikumā ir iekļautas vairākas tehniskas izmaiņas nolūkā celt Mehānisma efektivitāti un lietderību. Katram atsevišķi ir tikai samērā ierobežota pozitīva ietekme (un tāpēc viņiem netika veikts ietekmes novērtējums), taču šo pasākumu kopējā ietekme ir pozitīva.

Konkrētais mērķis Nr. 4: *optimizēt dalībvalstu ekspertu dalību un ES struktūru, biroju un aģentūru iesaisti*

Ieteicamajā politikas pasākumu paketē ir juridiski grozījumi, ar ko maina ekspertu norīkošanas procesu, izveidojot ikgadēju pastāvīgu ekspertu rezervi, ko pārvalda Komisija, vienlaikus nodrošinot elastību darba grupu lieluma noteikšanā. Turklāt ierosinātās izmaiņas nodrošina maksimālu pienesumu un uzlabo saskaņošanu ar Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām un citiem kvalitātes kontroles mehānismiem, izmantojot labāku riska analīzi, labāku saskaņošanu un stiprinot līdzdalību jaunu juridisko pienākumu izpildē. Šie pasākumi guva plašu ieinteresēto personu atbalstu.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Vairāki priekšlikuma elementi samazinās administratīvo slogu dalībvalstīm, Komisijai un Padomei, it īpaši lēmumu pieņemšanas posmā (jo Padomei nevajadzēs sniegt ieteikumus visos gadījumos) un uzraudzības posmā, samazinot ziņošanas par rīcības plānu īstenošanu biežumu un šo rīcības plānu vienkāršotu novērtējumu, ko sniedz Komisija. Vienkāršotas un ātrākas procedūras tiek piedāvātas arī izvērtēšanas posmam attiecībā uz izvērtēšanas metodēm un instrumentiem, darba grupu izveidi un izvērtēšanas ziņojumu pieņemšanu. Ietekmes novērtējumā, ciktāl iespējams, sniegti skaitliski aprēķini.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā noteiktās pamattiesības, un tas ievieš konkrētas izmaiņas tiesību aktos, lai nodrošinātu, ka pienākums ievērot pamattiesības ir skaidri ietverts Mehānismā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šim priekšlikumam ir pievienots finanšu pārskats. Mehānisma darbības nodrošināšana Komisijai gadā izmaksā apmēram 2 miljonus EUR. Šis izdevumu līmenis tiks saglabāts; priekšlikums neparedz palielināt Komisijai jau piešķirtos cilvēkresursus un finanšu resursus. Tas ir galvenokārt tāpēc, ka vairāku izmaiņu rezultātā samazināsies Komisijas administratīvais slogs, un attiecīgi noteikumi ļaus mērķtiecīgāk (un pat ātrāk) veikt izvērtēšanas mazākās darba grupās. Veicot darbu pie ietekmes novērtējuma, Komisija vadījās pēc principa, ka Mehānisma efektivitāte un lietderība būtu jāpalielina, neparedzot papildu cilvēkresursus un finanšu resursus.

Dalībvalstu ekspertiem turpinās izmaksu maksāšana, un arī šajā ziņā nav gaidāms nekāds pieaugums. Ierosināto izmaiņu rezultātā vairāk darba tiks paveikts efektīvāk, izmantojot tos pašus resursus.

5. CITI ELEMENTI

- **Uzraudzība**

Komisija pārskatīs regulas darbību, un sešos mēnešos pēc tam, kad pieņemti visi izvērtēšanas ziņojumi, uz kas ietverti pirmajā septiņu gadu garajā daudzgadu izvērtēšanas ciklā saskaņā ar jauno regulu, sniegs ziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam.

Kā ietekmes novērtējuma daļa un saskaņā ar labāka regulējuma noteikumiem ir izstrādāts neizsmeļošs kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju saraksts, kas tiks izmantots pārskatīšanā. Turklāt Komisija pašlaik izstrādā jaunu IT rīku, lai modernizētu uzraudzību pār to, kā dalībvalstis īsteno rīcības plānus. Paredzēts, ka šis rīks sāks darboties jau 2021. gadā.

- **Līgumiem pievienoto dažādo protokolu un ar trešām valstīm noslēgto asociācijas nolīgumu sekas**

Tā kā šā priekšlikuma juridiskais pamats ir atrodams LESD trešās daļas V sadaļā, piemēro mainīgās ģeometrijas sistēmu, kas paredzēta protokolos par Dānijas un Īrijas nostāju un Šengenas protokolā. Ar priekšlikumu pilnveido Šengenas *acquis*. Tādēļ ir jāņem vērā sekas saistībā ar dažādajiem protokoliem un asociācijas nolīgumiem attiecībā uz Dāniju un Īriju, Islandi un Norvēģiju un Šveici un Lihtenšteinu. Tāpat ir jāņem vērā dažādo pievienošanās aktu sekas. Katras attiecīgās valsts situācija ir sīki izklāstīta šā priekšlikuma noslēdzošajos apsvērumos.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Noteikumu salīdzinājums pa pantiem ar pašreizējās regulas noteikumiem:

1. pants. Priekšmets un darbības joma

Šis pants pēc būtības nav mainīts, tikai precizē Mehānisma mērķi ("nodrošināt, ka dalībvalstis efektīvi piemēro Šengenas *acquis*, tādējādi veicinot labi funkcionējošu zonu bez kontroles pie iekšējām robežām"). Panta 3. punkts ir pārcelts uz 15. pantu ("Dalībvalstu eksperti").

2. pants. Definīcijas

Lai nodrošinātu juridisko skaidrību un uzlabotu regulas lasāmību, ir pievienotas vairākas jaunas definīcijas. Lai palielinātu juridisko noteiktību un nodrošinātu vienotu jēdziena izpratni, tiek pievienota definīcija jēdzienam "būtisks trūkums". Definīcija balstās uz definīciju, ko pašlaik izmanto Komisijas "Šengenas izvērtēšanas rokasgrāmatā". Pantā sniegtas arī definīcijas jēdzieniem "pirmreizēja izvērtēšana", "periodiska izvērtēšana", "nepaziņota izvērtēšana, "tematiska izvērtēšana", "apmeklējums", "atkārtots apmeklējums", "pārbaudes apmeklējums", "izvērtēšanas darbība" un "darba grupa".

3. pants. Atbildība un pienākums sadarboties

Būtiskas izmaiņas nav ieviestas. Jaunais 4. un 5. punkts pārvietots no 13. panta, jo tie būtībā ietver dalībvalstu un Komisijas atbildību.

4. pants. Izvērtēšanu veidi

Lai nodrošinātu skaidrību, pantā tiek papildinātas definīcijas, uzskaitot izvērtēšanu veidus, un precizēti nepaziņoti izvērtēšanu un tematisko izvērtēšanu nosacījumi.

5. pants. Uzraudzības darbību veidi

Lai nodrošinātu skaidrību, pantā ir uzskaitīti uzraudzības darbību veidi.

6. pants. Izvērtēšanas un uzraudzības metodes

Līdzīgi, lai nodrošinātu skaidrību, pantā ir uzskaitītas metodes, kas jāizmanto izvērtēšanas un uzraudzības darbībām, t. i., apmeklējumi (paziņoti vai nepaziņoti), anketas vai citas attālinātas metodes, piemēram, videokonferences. Tajā norādīts, ka tos var izmantot atsevišķi vai kombinācijā citu ar citu.

7. pants. Sadarbība ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām

Šis jaunais pants uzsver, ka šīs regulas mērķiem ir svarīgi izveidot ciešu sadarbību ar attiecīgajām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām, kas ir iesaistītas Šengenas *acquis* īstenošanā (it īpaši ar *Frontex, eu-LISA* un *Eiropolu*). Tajā skaidri norādīts uz nepieciešamību pastiprināt sadarbību arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru. Pamatojoties uz šo pantu, Komisija šīm struktūrām, birojiem un aģentūrām pieprasīs (arī turpmāk pieprasīs)

būtisku informāciju, statistikas datus un riska analīzi. Informācijas apmaiņa būs savstarpēja: tālāk (10. pants) paredzēts, ka Komisija ar tām var apmainīties ar informāciju par izvērtēšanas ziņojumiem, rīcības plāniem un atjauninātām ziņām par rīcības plānu īstenošanu, lai palielinātu sinerģiju un novērstu darbību dublēšanos.

8. pants. Sadarbība ar Frontex

Šis pants ir pašreizējās regulas 7. panta pielāgota versija, ņemot vērā regulas par Eiropas Robežu un krasta apsardzi attīstību.

9. pants. Sadarbība ar Eiropolu

Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu[32] grozīt Eiropola regulu, šajā pantā ir sniegta atsauce uz Regulas (ES) 2016/794[33] 4. panta 1. punkta s) apakšpunktu, saskaņā ar kuru Eiropolam būs jāatbalsta šīs regulas īstenošana ar zinātību, analīzi, ziņojumiem un citu būtisku informāciju. Teksts ir atkarīgs no priekšlikuma pieņemšanas.

10. pants. Sinerģija ar citām izvērtēšanas un uzraudzības darbībām

Lai pastiprinātu stratēģisko fokusu un mērķorientētāku izvērtēšanas izstrādāšanu, pantā ir paredzēts palielināt sinerģijas ar attiecīgajiem mehānismiem un platformām, kuru darbību nodrošina ES aģentūras un valstu pārvaldes iestādes, piemēram, Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem (*EMPACT*), vai *eu-LISA* veikto pārraudzību attiecībā uz dalībvalstu sagatavošanos attiecīgo IT sistēmu ieviešanai, kā arī ar valstu kvalitātes kontroles mehānismu vai neatkarīgu uzraudzības mehānismu konstatējumiem. Šajā pantā arī paredzēts, ka struktūrām un aģentūrām vajadzētu būt ne tikai informācijas sniedzējām, bet arī labuma guvējām, un tādējādi Komisijai vajadzētu būt iespējai ar tām kopīgot informāciju par izvērtēšanas ziņojumiem, rīcības plāniem un aktualizētu informāciju par rīcības plānu īstenošanu.

11. pants. Informācija no trešām personām

Lai palielinātu izvērtēšanas darbību plānošanas un īstenošanas efektivitāti, pantā ir sniegts juridiskais pamats trešo personu (piemēram, ombudu, pamattiesību ievērošanu uzraugošo iestāžu, nevalstisko un starptautisko organizāciju) sniegtās informācijas izmantošanai. Šāda informācija varētu būt īpaši noderīga, lai izvērtētu pamattiesību ievērošanu Šengenas *acquis* īstenošanā.

12. pants. Daudzgadu izvērtēšanas programma

Lai spētu visiedarbīgākajā veidā veikt visas vajadzīgās izvērtēšanas, spētu reaģēt uz jaunām problēmām, elastīgāk un līdzsvarotāk izmantot visus pieejamos rīkus un nodrošināt ciešāku un mērķtiecīgāku uzraudzību, daudzgadu programmas termiņš tiek pagarināts no pieciem līdz septiņiem gadiem. Pantā ir izklāstīts daudzgadu izvērtēšanas programmas saturs, kurā tiks noteiktas konkrētās prioritārās jomas, kurās veicamas periodiskās izvērtēšanas. Tajā tiks noteikts arī provizorisks to dalībvalstu saraksts, kurās attiecīgajā gadā būs jāveic periodiskā izvērtēšana. Programmas pielāgošanai tiek ieviesta arī vienkāršota procedūra, saskaņā ar kuru pielāgojumiem, kas nepieciešami nepārvaramas varas apstākļu un citu apstākļu dēļ, var nebūt vajadzīgs grozījums programmā, t. i., attiecīgajā īstenošanas aktā. Iepriekšējo gadu pieredze ir skaidri parādījusi šādas elastības nepieciešamību. Covid-19 pandēmijas dēļ 2020. gada izvērtēšanas programma bija jāgroza. Turklāt izvērtēšanas kopējās vīzu politikas jomā var skart neparedzēti gadījumi, ņemot vērā to, ka tie notiek trešās valstīs. Šādu notikumu dēļ arī ir izdarīti grozījumi programmā, kas bijis laikietilpīgs uzdevums.

---

32 COM(2020) 796 final (9.12.2020.).

33 OV L 135 (24.5.2016., 53. lpp.).

13. pants. Gada izvērtēšanas programma

Nav ieviestas būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar atbilstošo pašreizējo pantu (6. pants). Gada izvērtēšanas programmā būs priekšlikumi dalībvalstu periodiskai izvērtēšanai, kā noteikts daudzgadu izvērtēšanas programmā, pirmreizējai dalībvalsts izvērtēšanai (ja nepieciešama) un vismaz vienai tematiskai izvērtēšanai. Tajā būs iekļauts provizorisks šādu izvērtēšanu laika grafiks, bet ne obligāti apmeklējamās/izvērtējamās vietas. Nepaziņotas izvērtēšanas vairs netiks plānotas, bet tiks organizētas pēc vajadzības un pēc attiecīgas informēšanas neilgu laiku pirms šādām izvērtēšanām. Tas neietekmē dalībvalstis, bet atvieglos iekšējo plānošanu un procedūras Komisijā un palielinās elastību un spēju reaģēt uz jauniem apstākļiem. Līdzīgi kā daudzgadu programmā, tiek ieviesta vienkāršota procedūra programmas pielāgošanai, kas nepieciešama nepārvaramas varas apstākļu un citu apstākļu dēļ.

14. pants. Standarta anketa

Nav ieviestas būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar atbilstošo pašreizējo pantu (9. pants). Jaunās regulas pieņemšanas rezultātā nebūs jāpieņem jauna standarta anketa (31. pants). Pašreizējo anketu vajadzētu turpināt izmantot. Ir koriģēts termiņš anketas nosūtīšanai un atbilžu saņemšanai no dalībvalstīm, nodrošinot, ka lielāko darba daļu dalībvalstīm (obligāti) nevajadzētu veikt vasaras brīvdienu periodā. Turklāt ir noteikts, ka pēc Komisijas pieprasījuma dalībvalstīm būtu jāatjaunina atbildes uz standarta anketas jautājumiem un pirms īpašām izvērtēšanām pēc pieprasījuma jāatbild uz papildu jautājumiem, kā arī jāsniedz valsts kvalitātes kontroles mehānismu un iekšējo revīziju secinājumi. Šis noteikums nodrošina, ka darba grupu rīcībā būs visa būtiskā un aktuālā informācija, lai efektīvi veiktu īpašas izvērtēšanas.

15. pants. Dalībvalstu eksperti

Nav ieviestas būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar pašreizējo pantu (12. pants). 2. punkts ir pārcelts no pašreizējā 1. panta.

16. pants. Ekspertu apmācība

Tika uzskatīts par vēlamu pastiprināt apmācības noteikumus, ieviešot īpašu pantu par šo jautājumu, norādot uz visu attiecīgo pamattiesību apsvērumu nozīmi mācību kursos un pamattiesību aģentūras sistemātisku iesaistīšanos šajā saistībā. Ir īpaši norādīts uz nepieciešamību atjaunināt sākotnējās apmācības programmas un organizēt apmācību kvalifikācijas celšanai. Turklāt katrā izvērtēšanas darba grupā var būt novērotājs vai nu no dalībvalsts, vai Komisijas. Šie jaunākie eksperti gūs pieredzi izvērtēšanās, pirms faktiski tajos piedalīsies kā pilntiesīgi darba grupas locekļi. Kā novērotājiem viņiem varētu uzlikt pienākumu sniegt tehnisko palīdzību (kā noteikts 18. pantā), taču viņiem nevajadzētu iesaistīties darba grupu pamatdarbā (konstatējumu izvērtēšana un dokumentu izstrāde). Tomēr izmaksas sedz Komisija saskaņā ar 3. pantu.

17. pants. Dalībvalstu ekspertu rezerve

Šā jaunā panta, kā jau sīki izskaidrots 1. iedaļā, mērķis ir nodrošināt, ka izvērtēšanas un uzraudzības darbībās piedalās pietiekams skaits pieredzējušu ekspertu un darba grupas tiek izveidotas ātrākā un mazāk apgrūtinošā veidā. Ekspertu rezerve nodrošinās lielāku paredzamību un arī lielāku elastību. Pantā ir sniegti sīki izstrādāti noteikumi un termiņi attiecībā uz šīs rezerves izveidi un noteikti Komisijas un dalībvalstu pienākumi. Paredzams, ka rezerves dalībnieki, kā arī valsts iestādes pozitīvi reaģēs uz konkrētiem uzaicinājumiem; to noraidīšana būtu jāpamato tikai ar būtiskiem profesionāliem vai personīgiem iemesliem.

18. pants. Darba grupu izveide

Pantā ir apvienots pašreizējais 10. un 11. pants un veikti grozījumi. Tajā vispārēji paredzēts, ka darba grupas locekļi tiks atlasīti no nesen izveidotās rezerves (sk. 17. pantu), ņemot vērā mazāku valstu pārvaldes iestāžu veiktspēju. Uzaicinājuma izsludināšana visām dalībvalstīm — pašreizējais ekspertu piesaistīšanas veids — tomēr tiek saglabāta kā papildu iespēja gadījumiem, kad Komisija nespēj piesaistīt pietiekamu skaitu ekspertu no rezerves. Tiks nodrošināta elastība attiecībā uz ekspertu skaitu darba grupās. Komisija noteiks darba grupu lielumu atkarībā no vajadzībām un uzdevumiem, kas saistīti ar katru izvērtēšanas un uzraudzības darbību. Veidojot darba grupas, Komisija nodrošinās ģeogrāfisko līdzsvaru un rotāciju un tiks ņemta vērā valstu pārvaldes iestāžu veiktspēja un profilu daudzveidības nepieciešamība. Pantā ir arī noteikumi vadošo ekspertu iecelšanai un atlasei un viņu galveno pienākumu izklāsts.

19. pants. Apmeklējumi

Galvenās izmaiņas salīdzinājumā ar atbilstošo pašreizējo pantu (13. pants) ir vispārējs nosacījums, ka nepaziņoti apmeklējumi uz vietas notiks bez iepriekšējas paziņošanas attiecīgajai dalībvalstij. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad apmeklējuma mērķis ir izvērtēt praksi pie iekšējām robežām (kā tas pašlaik notiek); ja Komisija uzzina par jaunām vai sistēmiskām problēmām, kurām var būt būtiska negatīva ietekme uz Šengenas zonas darbību, vai ja tiek apgalvots, ka, iespējams, kāda dalībvalsts būtiski neievēro savas saistības saskaņā ar Šengenas *acquis*, ietverot nopietnas aizdomas par iespējamiem pamattiesību pārkāpumiem saistībā ar Šengenas *acquis* īstenošanu. Gadījumos, kad nepaziņota apmeklējuma galvenais mērķis būs kārtēja Šengenas *acquis* īstenošanas pārbaude, izņēmuma kārtā par apmeklējumu paziņos 24 stundas pirms tā. Šajā pantā arī skaidri norādīts, ka detalizētajā apmeklējumu programmā var ietilpt apmeklējumi un tikšanās ar valstu iestādēm un struktūrām, nevalstiskām un starptautiskām organizācijām, kā arī citām vienībām, aģentūrām un struktūrām, kuras iesaistītas Šengenas *acquis* īstenošanā, piedalās tajā vai kuras skar Šengenas *acquis* īstenošana, vienlaikus sadarbojoties ar izvērtējamo dalībvalsti.

20. pants. Attālinātas metodes

Pantā teikts, ka Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm var noteikt pamatnostādnes izvērtēšanas un uzraudzības darbību veikšanai, izmantojot anketu vai citas attālinātas metodes (piemēram, videokonferences). Lai gan jau pastāv pamatnostādnes par apmeklējumu veikšanu, šādu pamatnostādņu nav attiecībā uz izvērtēšanu, izmantojot anketu, vai ar attālinātām metodēm. Jau pastāv līdzīgs noteikums (un tas tiek saglabāts 19. pantā) attiecībā uz nepaziņotu apmeklējumu veikšanu.

21. pants. Izvērtēšanas ziņojumi

Lai paātrinātu un palielinātu procedūras efektivitāti, tiek ieviestas svarīgas izmaiņas, it īpaši nosakot īsākus un jaunus termiņus un pieprasot, lai ziņojumi tiktu pieņemti ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc izvērtēšanas.

Izvērtēšanas ziņojumi būs mērķorientētāki, ja tajos tiks iekļauti būtiski secinājumi; galvenokārt vai nu paraugprakses, vai neatbilstošas prakses piemēri. Kategorija "atbilst, bet ir vajadzīgi uzlabojumi" tomēr tiek saglabāta, it īpaši tāpēc, ka tā izrādījās noderīgs līdzeklis, lai veicinātu Šengenas *acquis* īstenošanas līmeni līdz paaugstinātiem standartiem, vienlaikus nodrošinot arī turpmāku saskaņošanu. Ziņojumos parasti būs arī ieteikumi, un tos turpinās pieņemt kā īstenošanas aktus saskaņā ar pārbaudes procedūru. Sīkāks skaidrojums šajā saistībā ir sniegts 2. sadaļā ("Proporcionalitāte"), savukārt izņēmumi no vispārējā noteikuma ir izklāstīti 23., 24. un 25. pantā (sk. zemāk).

22. pants. Turpmākie pasākumi un uzraudzība

Tiek ieviestas vairākas būtiskas izmaiņas, pirmkārt un galvenokārt, lai nodrošinātu trūkumu ātrāku novēršanu un samazinātu administratīvo slogu, kas pašlaik izriet no ziņošanas pienākuma biežuma. Visiem izvērtēšanas ziņojumiem tiks izstrādāts rīcības plāns. Komisijas dienesti sniegs apsvērumus par rīcības plāniem, piemēram, izmantojot administratīvas vēstules, nevis oficiālus Komisijas paziņojumus, kā tas ir saskaņā ar pašreizējo regulu. Ja Komisijas dienesti neuzskatīs rīcības plānu par atbilstīgu, dalībvalstij mēneša laikā pēc apsvērumu saņemšanas būs jāiesniedz pārskatīts rīcības plāns. Kopumā ziņojumu par turpmākiem pasākumiem biežums tiks pagarināts no trim uz sešiem mēnešiem. Tomēr kā jauns elements ir tas, ka ziņojumi par turpmākiem pasākumiem jāiesniedz ne tikai Komisijai, bet arī Padomei. Kā daļu no uzraudzības pasākumiem Komisija var organizēt atkārtotus apmeklējumus un pārbaudes apmeklējumus. Runājot par organizatoriskajām un ziņošanas prasībām, šie apmeklējumi būs vieglāki nekā izvērtēšanas apmeklējumi. Uzraudzības posmā tiks pastiprināta Eiropas Parlamenta un Padomes loma: Komisija vismaz divas reizes gadā tos informēs par stāvokli rīcības plānu īstenošanā, atkārtoto apmeklējumu un pārbaudes apmeklējumu rezultātiem, kā arī par gadījumiem, kad tā novēro ievērojamu progresa trūkumu rīcības plāna īstenošanā.

23. pants. Īpaši noteikumi gadījumā, ja izvērtēšanas ziņojumā ir konstatēts būtisks trūkums

Šajā pantā ir paredzēti īpaši noteikumi, ja izvērtēšanā tiek konstatēts būtisks trūkums. Tiek nodrošināta ciešāka Padomes iesaistīšanās, ātrākas procedūras un īsāki termiņi. Izvērtēšanas ziņojumu pieņem Komisija, savukārt ieteikumus Padome pieņem atsevišķi no izvērtēšanas ziņojuma. Stingri termiņi tiks noteikti gan Komisijai (lai pieņemtu šo ziņojumu), gan Padomei (lai pieņemtu ieteikumus). Uzraudzības posmā tiks piemēroti stingrāki procesuālie noteikumi: dalībvalstij bez vilcināšanās jāsāk īstenot korektīvās darbības, tiklīdz tā informēta par būtisku trūkumu, un nekavējoties jāinformē Komisija un dalībvalstis. Dalībvalstij viena mēneša laikā būs jāiesniedz rīcības plāns, un Komisija organizēs atkārtotu apmeklējumu, kas notiks ne vēlāk kā gadu pēc izvērtēšanas darbības dienas. Pēc atkārtota apmeklējuma Komisija iesniedz atkārtotā apmeklējuma ziņojumu Padomei, kura pauž savu nostāju attiecībā uz ziņojumu. Komisija informēs Eiropas Parlamentu un Padomi par nodomu slēgt rīcības plānu, un Padome tiks aicināta paust savu nostāju par ierosināto slēgšanu. Būtisku trūkumu gadījumā pie ārējām robežām var piemērot Šengenas Robežu kodeksa 21. un 29. pantu.

24. pants. Īpaši noteikumi pirmreizējām izvērtēšanām

Īpaši noteikumi ir nepieciešami arī attiecībā uz pirmreizējām izvērtēšanām. Līdzīgi kā gadījumos, kad izvērtēšanā tiek konstatēts būtisks trūkums, uzraudzības posmā tiek nodrošināta ciešāka Padomes iesaistīšanās, ātras procedūras un stingri termiņi (bet ne tik stingri kā 23. pantā paredzētie), kā arī stingrāki noteikumi.

25. pants. Īpašs noteikums tematiskām izvērtēšanām

Tematiskās izvērtēšanās ir paredzēta ciešāka Padomes iesaistīšanās, līdzīgi kā pirmreizējās izvērtēšanās. Tika nolemts, ka uzraudzības posmā nav vajadzīgi īpaši noteikumi.

26. pants. Sensitīva informācija

Izvērtēšanas un atkārtotu apmeklējumu ziņojumi būtībā vairs netiks klasificēti kā *EU RESTRICTED* dokumenti. To statusu nosaka saskaņā ar piemērojamajiem drošības noteikumiem. Klasifikācija joprojām ir iespējama arī pēc izvērtētās dalībvalsts pienācīgi pamatota pieprasījuma.

27. pants. Īrijas dalības nosacījumi

Šis pants ir tāds pat kā attiecīgais pašreizējais pants (18. pants), tikai vairs nav minēta Apvienotā Karaliste.

28. pants. Ziņošana Eiropas Parlamentam un Padomei

Šis pants pēc būtības ir tāds pat kā attiecīgais pašreizējais pants (20. pants). Visaptverošais gada ziņojums papildina pastiprinātos ziņošanas pienākumus saskaņā ar 22. pantu. Padome apspriež ziņojumu un pieņem secinājumus.

29. pants. Komiteju procedūra

Šis pants lielā mērā ir tāds pat kā attiecīgais pašreizējais pants (21. pants).

30. pants. Pārskatīšana

Šis pants pēc būtības ir tāds pat kā attiecīgais pašreizējais pants (22. pants).

31. pants. Atcelšana

Ar šo pantu atceļ Regulu (ES) Nr. 1053/2013 no dienas, kad sāk piemērot jauno regulu.

32. pants. Pārejas noteikumi

Šajā pantā paredzēti pārejas noteikumi jaunas daudzgadu programmas pieņemšanai, kas būtu jāizstrādā līdz 2022. gada 1. novembrim un sāktos 2023. gada 1. janvārī. Šos datumus var pielāgot atkarībā no sarunu tempa par priekšlikumu.

Ņemot vērā to, ka pašreizējā daudzgadu programma tiktu pārtraukta iepriekš noteiktā darbības perioda pusē (2023. gada janvārī), šajā noteikumā norādīts, ka jaunajā daudzgadu programmā būtu jāņem vērā izvērtēšanas, kas jau veiktas saskaņā ar otro daudzgadu programmu, kura pieņemta saskaņā ar pašreizējo regulu. Praksē tas nozīmē, ka jaunā septiņu gadu daudzgadu programma sāktos ar to dalībvalstu izvērtēšanu, kuras nav izvērtētas pašreizējā ciklā, bet tās, kuras jau ir izvērtētas no 2020. gada līdz dienai, kad stājas spēkā jaunie noteikumi, tiks pievienotas jaunā izvērtēšanas cikla beigās.

Šajā pantā ir arī paskaidrots, ka standarta anketu, kas pieņemta saskaņā ar pašreizējo regulu, izmantos tik ilgi, kamēr nebūs izveidota šīs regulas 14. pantā paredzētā standarta anketa.

33. pants. Stāšanās spēkā un piemērošana

Lai ātrāk varētu izmantot visus jaunās regulas efektivitātes ieguvumus, šajā pantā noteikts vērienīgs jaunās regulas piemērošanas termiņš (no [2022. gada 1. septembra]), kuru var pielāgot sarunu gaitā par priekšlikumu.

2021/0140 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES REGULA

par tāda izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1053/2013

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 70. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu[34],

ņemot vērā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumu,

rīkojoties saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Šengenas zona bez robežkontroles pie iekšējām robežām ir atkarīga no tā, cik efektīvi un lietderīgi dalībvalstis piemēro Šengenas *acquis*. Šis *acquis* ietver pasākumus ārējo robežu jomā, kompensējošos pasākumus saistībā ar kontroles neesību pie iekšējām robežām un stingru uzraudzības sistēmu, kas kopā veicina brīvu pārvietošanos un nodrošina augstu drošības, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzības līmeni, t. sk. persondatu aizsardzību.

(2) Šā *acquis* piemērošanas salīdzinošā izvērtēšana un uzraudzība kopš 1998. gada ir bijis Šengenas zonas pamatelements kā rīks, ar ko uzturēt augstu pārskatatbildības un atbildības par rezultātiem līmeni, kā arī stiprināt dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos.

(3) Ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1053/2013[35] tika izveidots īpašs Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms, kas sāka darboties 2015. gadā.

(4) Lai palielinātu tā efektivitāti un lietderību, būtu jāuzlabo Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms. Pārskatītā izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma mērķim vajadzētu būt saglabāt augstu dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās līmeni, garantējot, ka dalībvalstis efektīvi piemēro Šengenas *acquis*, ievērojot saskaņotos kopīgos standartus, pamatprincipus un normas, tādējādi sekmējot Šengenas zonas pareizu darbību.

---

[34] OV C , , . lpp.

[35] Padomes Regula (ES) Nr. 1053/2013 (2013. gada 7. oktobris), ar ko izveido izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, lai pārbaudītu Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ Izpildu komitejas lēmumu (1998. gada 16. septembris), ar ko izveido Šengenas izvērtēšanas un īstenošanas pastāvīgo komiteju (OV L 295, 6.11.2013., 27. lpp.).

(5) Izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam būtu jāsasniedz šie mērķi ar objektīvām un taisnīgām izvērtēšanām, ar kurām var ātri noteikt tādus trūkumus Šengenas *acquis* piemērošanā, kas varētu traucēt Šengenas zonas pareizai darbībai, jānodrošina šo trūkumu ātra novēršana un jāsniedz pamats dialogam par Šengenas zonas darbību kopumā. Tam nepieciešama dalībvalstu un Komisijas cieša sadarbība, līdzsvarota kopīgās atbildības sadale un sistēmas salīdzinošās izvērtēšanas būtības uzturēšana. Tam nepieciešama arī pamatīgāka Eiropas Parlamenta iesaistīšanās. Ņemot vērā izmaiņu apjomu, Regula (ES) Nr. 1053/2013 būtu jāatceļ un jāaizstāj ar jaunu regulu.

(6) Izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms var aptvert visas Šengenas *acquis* jomas — pašreizējās un turpmākās —, izņemot tās, kurās jau pastāv īpašs izvērtēšanas mehānisms saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam būtu jāaptver visi attiecīgie tiesību akti un operatīvās darbības, kas sekmē Šengenas zonas darbību.

(7) Saskaņā ar Eiropadomes 2012. gada 1. un 2. marta secinājumiem visās izvērtēšanās būtu jāņem vērā pareiza to iestāžu darbība, kuras piemēro Šengenas *acquis*. Izvērtēšanai būtu jāaptver arī privātu subjektu, piemēram, aviosabiedrību vai ārēju pakalpojumu sniedzēju, prakse, ciktāl tie ir iesaistīti Šengenas *acquis* īstenošanā vai tos ietekmē tās īstenošana, vienlaikus sadarbojoties ar dalībvalstīm. Turklāt, ņemot vērā Savienības struktūru, biroju un aģentūru pieaugošo lomu Šengenas *acquis* īstenošanā, izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam būtu jāatbalsta šo Savienības struktūru, biroju un aģentūru darbību pārbaude, ciktāl tās veic funkcijas dalībvalstu vārdā, lai palīdzētu piemērot Šengenas *acquis* noteikumus praksē. Šo darbību pārbaude šajā saistībā būtu jāiekļauj dalībvalstu izvērtēšanā un jāveic, neskarot un pilnībā ievērojot pienākumus, kas uzticēti Komisijai un attiecīgajām aģentūru, biroju un struktūru pārvaldes struktūrām saskaņā ar to izveides tiesību aktiem un pašu izvērtēšanas un uzraudzības procedūrām. Ja izvērtēšanās konstatē trūkumus saistībā ar funkcijām, kuras pilda vai atbalsta Savienības struktūras, biroji un aģentūras, Komisijai būtu jāinformē attiecīgās to pārvaldes struktūras.

(8) Izvērtēšanas un uzraudzības darbībām vajadzētu būt mērķorientētām, ņemot vērā iepriekšējo izvērtēšanu un valstu kvalitātes kontroles mehānismu rezultātus. Tās būtu jāatbalsta, pastiprinot sadarbību ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām, to sistemātisku iesaistīšanu Šengenas izvērtēšanās un uzlabojot riska analīzi un informācijas apmaiņu. Šī sadarbība un iesaistīšanās jo īpaši attiecas uz Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), Eiropas Savienības Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*), Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropols), Eiropas Pamattiesību aģentūru un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Sadarbībai arī būtu jākļūst savstarpējākai, un aģentūrām vajadzētu ne tikai sniegt ieguldījumu, bet arī gūt labumu no iesaistīšanās izvērtēšanas un uzraudzības mehānismā.

(9) *Frontex* veiktais neaizsargātības novērtējums ir mehānisms, kas papildina ar šo Regulu izveidoto izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, lai garantētu kvalitātes kontroli Savienības līmenī un gan Savienības, gan valstu līmenī nodrošinātu pastāvīgu gatavību reaģēt uz visām problēmām pie ārējām robežām. Abi mehānismi ir Eiropas integrētās robežu pārvaldības sastāvdaļa. Lai uzlabotu Šengenas zonas darbību, būtu jāpalielina sinerģija starp neaizsargātības novērtējumu un izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, pēc iespējas izvairoties no centienu dublēšanās un pretrunīgiem ieteikumiem. Tālab starp *Frontex* un Komisiju būtu jānotiek regulārai informācijas apmaiņai par abu mehānismu rezultātiem. Lai pastiprinātu stratēģisko fokusu un mērķorientētāku izvērtēšanas izstrādāšanu, arī turpmāk ir jāpalielina sinerģija ar

attiecīgajiem mehānismiem un platformām, kuru darbību nodrošina ES aģentūras un valstu pārvaldes iestādes, piemēram, Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem (*EMPACT*), vai pārraudzību, ko veic Komisija ar *eu-LISA* atbalstu attiecībā uz dalībvalstu sagatavošanos attiecīgo IT sistēmu ieviešanai, kā arī valstu kvalitātes kontroles mehānismu konstatējumiem.

(10) Veicot izvērtēšanu, papildus atsevišķās izvērtēšanās veiktajai Šengenas *acquis* datu aizsardzības prasību pareizas īstenošanas un piemērošanas izvērtēšanai īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, kā, piemērojot Šengenas *acquis*, tiek ievērotas pamattiesības. Lai palielinātu izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma spēju noteikt pamattiesību pārkāpumus attiecīgajās politikas jomās, būtu jāveic papildu pasākumi. Šengenas vērtētāji būtu pienācīgi jāapmāca šajā jomā, būtu labāk jāizmanto attiecīgā Eiropas Pamattiesību aģentūras informācija, un tās eksperti būtu labāk jāiesaista izvērtēšanu izstrādāšanā un īstenošanā. Turklāt izvērtēšanu plānošanā, izstrādāšanā un īstenošanā būtu jāņem vērā pierādījumi, kas publiskoti vai sniegti, izmantojot neatkarīgus uzraudzības mehānismus, vai ko pēc savas iniciatīvas sniegušas attiecīgās trešās personas, piemēram, ombudi, iestādes, kas uzrauga pamattiesību ievērošanu, nevalstiskās un starptautiskās organizācijas.

(11) Ar izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu būtu jāizstrādā pārredzami, efektīvi un skaidri noteikumi par izvērtēšanas un uzraudzības darbību veidiem un tām piemērojamo metodiku, augsti kvalificētu ekspertu izmantošanu un turpmākiem pasākumiem saistībā ar izvērtēšanu konstatējumiem.

(12) Izvērtēšanu veidi un metodes būtu jāpadara elastīgākas, lai palielinātu izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma lietderību un spēju pielāgoties jauniem apstākļiem un izmaiņām tiesību aktos, kā arī racionalizētu dalībvalstu, Komisijas un Savienības struktūru, biroju un aģentūru resursu izmantošanu. Periodiskām izvērtēšanām apmeklējumu ietvaros vajadzētu būt galvenajam izvērtēšanas veidam. Nepaziņotu apmeklējumu un tematisku izvērtēšanu proporcija būtu pakāpeniski jāpalielina, lai nodrošinātu pieejamo rīku līdzsvarotāku izmantošanu. Izvērtēšanas veidiem vajadzētu būt skaidri noteiktiem. Atkarībā no politikas jomas un izvērtēšanas un uzraudzības darbības būtības izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam būtu jāļauj vienlaikus izvērtēt vairākas dalībvalstis un pilnībā vai daļēji veikt attālinātas izvērtēšanas, kā arī apvienot politikas jomu izvērtēšanu. Ar izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu būtu jācenšas sagatavot visaptveroši dalībvalstu izvērtēšanas ziņojumi, kuros novērtēts dalībvalsts vispārējais sniegums Šengenas *acquis* piemērošanā.

(13) Tematiskās izvērtēšanas būtu jāizmanto biežāk, lai sniegtu dalībvalstu prakses salīdzinošu analīzi. Tās būtu jāveic, lai novērtētu būtisku tiesību aktu izmaiņu īstenošanu, kad tās sāk piemērot, un jaunu iniciatīvu īstenošanu, kā arī lai novērtētu jautājumus visās politikas jomās vai to dalībvalstu praksē, kurām ir līdzīgas problēmas.

(14) Nepaziņotiem apmeklējumiem, kas ir viens no efektīvākajiem rīkiem, lai pārbaudītu dalībvalstu praksi, atkarībā no to mērķa būtu jānotiek bez iepriekšējas paziņošanas attiecīgajai dalībvalstij vai ar iepriekšēju paziņošanu neilgi pirms tam. Nepaziņotiem apmeklējumiem bez iepriekšējas paziņošanas būtu jānotiek "izmeklēšanas" nolūkā, lai pārbaudītu Šengenas *acquis* noteikto saistību izpildi, t. sk. reaģējot uz norādēm par tādu sistēmisku problēmu rašanos, kuras varētu būtiski ietekmēt Šengenas zonas darbību, vai pamattiesību pārkāpumiem, it īpaši apgalvojumiem par nopietniem pamattiesību pārkāpumiem pie ārējām robežām. Šādos gadījumos iepriekšēja paziņošana neļautu sasniegt apmeklējuma mērķi. Ja apmeklējuma galvenais mērķis ir

izlases veidā pārbaudīt, kā dalībvalsts īsteno Šengenas *acquis*, būtu jānotiek nepaziņotam apmeklējumam, par to paziņojot 24 stundas iepriekš.

(15) Saskaņā ar šo regulu veikto darbību plānošana daudzgadu un gada izvērtēšanas programmās jau ir pierādījusi savu pievienoto vērtību, nodrošinot paredzamību un noteiktību. Tāpēc Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm būtu jāpieņem daudzgadu un gada izvērtēšanas programmas. Šīm programmām vajadzētu būt pietiekami elastīgām, lai tās laika gaitā varētu pielāgot Šengenas *acquis* dinamiskajai būtībai. Nepārvaramas varas gadījumā korekcijas programmās būtu jāveic, vienojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, neveicot oficiālu grozījumu programmās. Daudzgadu izvērtēšanas programmā, kas pieņemta septiņiem gadiem, būtu jānosaka konkrētas prioritārās jomas, kas jāaptver ar periodiskajām izvērtēšanām. Šai pieejai būtu jāsniedz lielāka elastība, jāpalīdz labāk noteikt prioritātes un līdzsvarotāk un stratēģiskāk izmantot visus pieejamos rīkus. Daudzgadu izvērtēšanas programmas termiņa pagarināšanai no pieciem līdz septiņiem gadiem būtu jānodrošina labāka, ciešāka un mērķorientētāka dalībvalstu uzraudzība, nepazeminot pārbaudes līmeni.

(16) Izvērtēšanas un uzraudzības darbības būtu jāveic darba grupām, ko veido Komisijas pārstāvji un dalībvalstu izraudzīti eksperti. Šiem pārstāvjiem un ekspertiem vajadzētu būt atbilstīgai kvalifikācijai, t. sk. pamatīgām teorētiskām zināšanām un praktiskai pieredzei. Lai ātrāk un mazāk apgrūtinošā veidā nodrošinātu pietiekama skaita pieredzējušu ekspertu dalību, Komisijai ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm būtu jāizveido un jāuztur ekspertu rezerve. Rezervei vajadzētu būt galvenajam ekspertu avotam izvērtēšanas un uzraudzības darbību vajadzībām.

(17) Lai palielinātu efektivitāti un samazinātu administratīvo slogu, būtu jānodrošina lielāka elastība attiecībā uz izvērtēšanas un uzraudzības darba grupu lielumu. Tāpēc Komisijai būtu jānosaka un jāpielāgo darba grupu lielums atkarībā no vajadzībām un problēmām, kas saistītas ar katru izvērtēšanas un uzraudzības darbību. Veidojot darba grupas, Komisijai pēc iespējas būtu jānodrošina ģeogrāfiskais līdzsvars un rotācija un jāņem vērā valstu pārvaldes iestāžu veiktspēja un profilu daudzveidības nepieciešamība. Dalītās atbildības princips, paredzamība un saistības, izvirzot ekspertus rezervē, nozīmē, ka uz īpašiem izvērtējumiem aicinātajiem ekspertiem un viņu valsts iestādēm būtu jāatbild uz aicinājumiem apstiprinoši; aicinājumu noraidīšana būtu pienācīgi jāpamato tikai ar nopietniem profesionāliem vai personīgiem iemesliem.

(18) Darbības izmaksas, kas saistītas ar izvērtēšanas un uzraudzības darbībām (ceļš, izmitināšana un ēdināšana), būtu jāsedz no Savienības budžeta. Visas papildu dienas naudas valstu ekspertiem, kas piedalās izvērtēšanas un uzraudzības misijās, kā arī personāla izmaksas par tiem, kas aizstāj šos ekspertus viņu prombūtnes laikā, varētu segt no dalībvalstu nacionālajām programmām, ko finansē attiecīgie Savienības fondi, saskaņā ar šo fondu mērķiem un piemērojamajiem noteikumiem.

(19) Izvērtēšanas ziņojumiem vajadzētu būt īsiem un kodolīgiem. Tajos lielākā uzmanība būtu jāpievērš trūkumiem ar būtisku ietekmi un būtu jāuzsver jomas, kurās varētu veikt nozīmīgus uzlabojumus. Šajos ziņojumos nevajadzētu iekļaut nenozīmīgus konstatējumus. Tomēr izvērtēšanas darbības beigās darba grupai būtu jāpaziņo šie konstatējumi izvērtētajai dalībvalstij, t. sk. iestādēm, kas atbild par attiecīgo valsts kvalitātes kontroles mehānismu. Darba grupai būtu aktīvi jānosaka paraugprakse, kas būtu jāiekļauj ziņojumos. Jo īpaši ziņojuma vajadzībām kā paraugprakse būtu jāizceļ jauni un novatoriski pasākumi, kas būtiski uzlabo kopīgo noteikumu īstenošanu un kurus citas dalībvalstis varētu īstenot praksē.

(20) Izvērtēšanas ziņojumos parasti būtu jāietver ieteikumi par to, kā novērst konstatētos trūkumus (t. sk. pamattiesību pārkāpumus), un Komisijai tie būtu jāpieņem vienā aktā, izmantojot īstenošanas aktus atbilstīgi pārbaudes procedūrai, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 182/2011[36] 5. pantā. Ziņojuma un ieteikumu apvienošana vienā dokumentā atbilstīgi vienotai pieņemšanas procedūrai pastiprina patieso saikni starp izvērtēšanas konstatējumiem un ieteikumiem. Turklāt paātrinātai ieteikumu publicēšanai būtu jāpalīdz dalībvalstīm ātrāk un efektīvāk novērst trūkumus. Vienlaikus pārbaudes procedūras izmantošanai būtu jānodrošina dalībvalsts iesaiste lēmumu pieņemšanas procesā, kura rezultātā tiek pieņemti ieteikumi.

(21) Tomēr, ņemot vērā Padomes izšķirošo lomu savstarpējā spiediena izdarīšanā un politisku diskusiju nepieciešamību, Padomei būtu jāpieņem ieteikumi politiski svarīgos gadījumos un Šengenas zonas darbības vispārējās interesēs. Par šādiem būtu uzskatāmi gadījumi, kad izvērtēšanā ir secināts, ka pastāv kāds būtisks trūkums, tematisko izvērtēšanu gadījumos vai gadījumos, kad notiek izvērtēšana, lai pārbaudītu, vai dalībvalsts, kurai ir saistošs Šengenas *acquis* un kurai robežkontrole nav atcelta, izpilda nosacījumus, lai pilnībā piemērotu Šengenas *acquis*, vai, ja dalībvalstij nav saistošs Šengenas *acquis*, bet tā ir izvēlējusies daļēji piemērot Šengenas *acquis,* lai pārbaudītu, vai dalībvalsts izpilda nosacījumus, lai varētu daļēji piemērot Šengenas *acquis*.

(22) Turklāt, ja izvērtēšanās ir konstatēts būtisks trūkums, būtu jāpiemēro īpaši noteikumi, lai nodrošinātu korektīvu pasākumu ātru pieņemšanu. Ņemot vērā šāda trūkuma radīto risku, tiklīdz izvērtētā dalībvalsts ir informēta par būtisko trūkumu, tai nekavējoties būtu jāsāk veikt darbības trūkuma novēršanai, vajadzības gadījumā piesaistot visus pieejamos operatīvos un finanšu līdzekļus. Korektīvajiem pasākumiem būtu jānosaka stingrāki termiņi un ciešāka politiskā kontrole un uzraudzība visā procesā. Šajā saistībā Komisijai būtu nekavējoties jāinformē Padome un Eiropas Parlaments, ja izvērtēšanā ir konstatēts būtisks trūkums, un jāorganizē atkārtots apmeklējums saistībā ar "būtisko trūkumu" ne vēlāk kā gadu pēc izvērtēšanas dienas, lai pārbaudītu, vai dalībvalsts ir novērsusi attiecīgās nepilnības. Pēc atkārtota apmeklējuma Komisijai būtu jāiesniedz Padomei atkārtota apmeklējuma ziņojums.

(23) Lai noteiktu būtisku trūkumu, ir jāveic rūpīga izvērtēšana katrā gadījumā atsevišķi, pamatojoties uz skaidriem kritērijiem attiecībā uz problēmu būtību, apjomu un iespējamo ietekmi, kas katrā politikas jomā var atšķirties. Dažādi efektīvas Šengenas *acquis* īstenošanas galvenie elementi un dažādas faktoru kombinācijas var būt pamats, lai konstatējumu klasificētu kā būtisku trūkumu. Tomēr, ja uzskatāms, ka konstatētais trūkums apdraud vai īstermiņā var apdraudēt teritorijas bez iekšējās robežkontroles darbību kopumā, vai arī tam ir būtiska negatīva ietekme uz personu tiesībām, šāds trūkums ir uzskatāms par būtisku trūkumu. Ja izvērtēšanas ziņojumā ir konstatēts būtisks trūkums ārējā robežkontrolē, var piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/399 21. un 29. pantu[37].

(24) Izvērtēšanas un uzraudzības mehānismā būtu jāiekļauj stabils turpmāko pasākumu un uzraudzības elements, kas būtu jānodrošina Komisijai, cieši sadarbojoties ar Padomi un Eiropas Parlamentu un neradot nesamērīgu slogu iesaistītajām personām. Pēc

[36] OV L 55 (28.2.2011., 13. lpp.).

[37] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp.).

izvērtējumiem būtu jāizstrādā rīcības plāni. Izstrādājot rīcības plānus, izvērtētajām dalībvalstīm būtu pilnībā jāņem vērā Savienības nodrošinātās finansēšanas iespējas un pēc iespējas labāk jāizmanto šie līdzekļi. Lai paātrinātu procesu, Komisijai būtu jāiesniedz apsvērumi par rīcības plānu atbilstību, piemēram, vēstules veidā. Lai nodrošinātu savlaicīgus turpmākos pasākumus, ja Komisijas dienesti uzskata rīcības plānu par nepiemērotu, mēneša laikā pēc apsvērumu saņemšanas attiecīgajai dalībvalstij būtu jāiesniedz pārskatīts rīcības plāns. Parasti dalībvalstīm būtu jāziņo Komisijai un Padomei par rīcības plānu īstenošanas turpmākiem pasākumiem reizi sešos mēnešos.

(25) Veicot uzraudzības darbības, Komisijai vajadzētu būt iespējai organizēt atkārtotus apmeklējumus un pārbaudes apmeklējumus. Atkārtoti apmeklējumi būtu jāorganizē, lai uzraudzītu progresu rīcības plāna īstenošanā pēc izvērtēšanas, kurā konstatēti būtiski trūkumi, vai pēc izvērtēšanas, kura veikta pirms pilnīgas dalībvalsts pievienošanās Šengenas zonai (“pirmreizēja izvērtēšana”) un kurā secināts, ka izvērtētā dalībvalsts nav izpildījusi nosacījumus Šengenas *acquis* piemērošanai attiecīgajā izvērtētajā politikas jomā. Atkārtota apmeklējuma ziņojumā jāataino vienīgi progress, kas panākts ieteikumu īstenošanā. Pretējā gadījumā, ja nepieciešams, pēc izvērtēšanas, kurā netika konstatēti būtiski trūkumi, var veikt pārbaudes apmeklējumus, lai uzraudzītu rīcības plāna īstenošanu. Pārbaudes apmeklējumi būtu vienmēr jāorganizē pirms rīcības plāna slēgšanas pēc pirmreizējas izvērtēšanas. Pārbaudes apmeklējumos organizācijas un ziņošanas prasībām vajadzētu būt vieglākām nekā izvērtēšanas apmeklējumos. Jo īpaši tajos būtu jāpiedalās mazākām darba grupām, un tajos nebūtu jāizdara jauni konstatējumi vai jāpieņem atsevišķs ziņojums. Padomei būtu aktīvāk jāiesaistās uzraudzības posmā un jāpauž sava nostāja par ierosināto rīcības plānu slēgšanu.

(26) Ir svarīgi un vēlams, lai Eiropas Parlaments un Padome regulāri rīkotu diskusijas politiskā līmenī, lai palielinātu izpratni par Šengenas *acquis* īstenošanas nozīmi, sauktu pie atbildības dalībvalstis, kuras pastāvīgi pārkāpj kopīgos noteikumus, un palielinātu spiedienu uz tām, lai tiktu novērsti konstatētie trūkumi. Komisijai būtu jāsniedz pienācīgs ieguldījums, lai veicinātu šīs diskusijas, t. sk. pieņemot visaptverošu gada ziņojumu par iepriekšējā gadā veiktajām izvērtēšanām un ieteikumu īstenošanas stāvokli, kas būtu daļa no ziņojuma par “Šengenas stāvokli”. Eiropas Parlaments tiek mudināts pieņemt rezolūcijas, un Padomei būtu jāpieņem secinājumi, lai palielinātu spiedienu uz dalībvalstīm, kuru progress ir nepietiekams. “Šengenas forumam” kā unikālai vietai, kur apspriest Šengenas jautājumus augstā līmenī ar Eiropas Parlamenta, dalībvalstu un Komisijas pārstāvjiem, būtu jānodrošina platforma neformālām diskusijām, kuru mērķis ir labāk īstenot Šengenas *acquis*.

(27) Izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam, ko izveido ar šo regulu, būtu jāpilda papildu funkcija uzraudzīt Savienības politikas praktiskās īstenošanas efektivitāti, veicot salīdzinošu izvērtēšanu. Nedrīkstētu ietekmēt Komisijas vispārējās pilnvaras pārraudzīt Savienības tiesību aktu piemērošanu, ko kontrole Eiropas Savienības Tiesa ar pārkāpuma procedūrām.

(28) Izvērtēšanas un atkārtoto apmeklējumu ziņojumu klasifikācijas statuss būtu jānosaka saskaņā ar piemērojamajiem drošības noteikumiem, kas izklāstīti Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444[38]. Izvērtētajai dalībvalstij tomēr būtu jāsaglabā iespēja

[38] Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

pieprasīt visa ziņojuma vai tā daļu klasifikāciju saskaņā ar piemērojamajiem drošības noteikumiem.

(29) Ņemot vērā īpašo lomu, kas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 70. panta pēdējo teikumu piešķirta Eiropas Parlamentam un valstu parlamentiem, un kā attiecībā uz valstu parlamentu lomu uzsvērts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 12. panta c) punktā, Padomei un Komisijai būtu pilnībā jāinformē Eiropas Parlaments un dalībvalstu parlamenti par izvērtēšanu saturu un rezultātiem. Papildus minētajam gadījumā, ja Komisija iesniegtu priekšlikumu grozīt šo regulu, Padome saskaņā ar tās reglamenta[39] 19. panta 7. punkta h) apakšpunktu apspriestos ar Eiropas Parlamentu, lai pirms galīgā teksta pieņemšanas pēc iespējas lielāka mērā ņemtu vērā tā atzinumu.

(30) Persondatu apstrādei, ko veic dalībvalstis, pildot savus pienākumus saskaņā ar šo regulu, piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679[40]. Persondatu apstrādei, ko veic Savienības iestādes, struktūras, biroji un aģentūras, pildot savus pienākumus saskaņā ar šo regulu, piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725[41].

(31) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras pieņemt daudzgadu un gada izvērtēšanas programmas, izstrādāt un atjaunināt standarta anketu un pieņemt izvērtēšanas un atkārtotu apmeklējumu ziņojumus. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011[42].

(32) Komisijai būtu jāpieņem tūlīt piemērojami īstenošanas akti, ja pienācīgi pamatotos ar būtisku trūkumu saistītos gadījumos tas ir nepieciešams nenovēršamu steidzamības iemeslu dēļ.

(33) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro. Tā kā šī regula pilnveido Šengenas *acquis*, Dānija saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo regulu, izlemj, vai tā šo regulu ieviesīs savos tiesību aktos.

(34) Īrija piedalās šajā regulā saskaņā ar Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību pievienotā Protokola Nr. 19 par Šengenas *acquis*, kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā, 5. panta 1. punktu un saskaņā ar Padomes Lēmuma 2002/192/EK 6. panta 2. punktu[43].

---

39 Padomes Lēmums 2009/937/ES (2009. gada 1. decembris), ar ko pieņem Padomes reglamentu (OV L 325, 11.12.2009., 35. lpp.).

40 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

41 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

42 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

43 Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp.).

(35) Attiecībā uz Islandi un Norvēģiju — saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienības Padomi un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par šo valstu asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK[44] 1. panta A. punktā

(36) Attiecībā uz Šveici — saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. panta A punktā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2008/146/EK[45] 3. pantu.

(37) Attiecībā uz Lihtenšteinu — saskaņā ar Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. panta A punktā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2011/350/ES[46] 3. pantu.

(38) Attiecībā uz Kipru, Bulgāriju, Rumāniju un Horvātiju šī regula ir akts, kas pilnveido Šengenas *acquis* vai ir kā citādi saistīts ar to, kā attiecīgi noteikts 2003. gada Pievienošanās akta 3. panta 1. punktā, 2005. gada Pievienošanās akta 4. panta 1. punktā un 2011. gada Pievienošanās akta 4. panta 1. punktā.

(39) Tā kā Bulgārijas, Kipras, Rumānijas un Horvātijas pārbaude atbilstīgi piemērojamām Šengenas izvērtēšanas procedūrām jau ir pabeigta saskaņā ar attiecīgo pievienošanās aktu, šīs Regulas 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētā pārbaude minētajām dalībvalstīm nebūtu jāveic,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets un darbības joma

---

[44] Padomes Lēmums 1999/437/EK (1999. gada 17. maijs) par dažiem pasākumiem, lai piemērotu Eiropas Savienības Padomes, Islandes Republikas un Norvēģijas Karalistes Nolīgumu par abu minēto valstu iesaistīšanos Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un izstrādē (OV L 176, 10.7.1999., 31. lpp.).

[45] Padomes Lēmums 2008/146/EK (2008. gada 28. janvāris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā (OV L 53, 27.2.2008., 1. lpp.).

[46] Padomes Lēmums 2011/350/ES (2011. gada 7. marts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā saistībā ar kontroles atcelšanu pie iekšējām robežām un personu pārvietošanos (OV L 160, 18.6.2011., 19. lpp.).

1. Ar šo regulu izveido izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu nolūkā nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro Šengenas *acquis* efektīvi, tādējādi sekmējot zonas bez iekšējas robežkontroles pareizu darbību.

2. Izveidotais mehānisms nodrošina objektīvas un taisnīgas izvērtēšanas un uzraudzības darbības, lai:

   (a) pārbaudītu Šengenas *acquis* piemērošanu dalībvalstīs, uz kurām tas attiecas pilnībā, un dalībvalstīs, uz kurām saskaņā ar attiecīgajiem LES un LESD pievienotajiem protokoliem Šengenas *acquis* attiecas daļēji;

   (b) pārbaudītu, vai ir izpildīti nepieciešamie nosacījumi visu attiecīgo Šengenas *acquis* daļu piemērošanai tajās dalībvalstīs, attiecībā uz kurām nav pieņemts Padomes lēmums, kurā noteikts, ka Šengenas *acquis* noteikumi jāpiemēro pilnībā vai daļēji.

3. Izvērtēšanās var ietvert visus Šengenas *acquis* aspektus un ņemt vērā to iestāžu darbību, kuras piemēro Šengenas *acquis*.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā:

(a) "Šengenas *acquis*" ir noteikumi, kas integrēti Savienības regulējumā saskaņā ar protokolu Nr. 19, kas pievienots LES un LESD, kopā ar aktiem, kas tos papildina vai kā citādi ir ar tiem saistīti;

(b) "pirmreizēja izvērtēšana" ir izvērtēšana, ko veic, lai pārbaudītu, vai dalībvalsts, kurai ir saistošs Šengenas *acquis* un kurai robežkontrole nav atcelta, izpilda nosacījumus, lai pilnībā piemērotu Šengenas *acquis*, vai, ja dalībvalstij nav saistošs Šengenas *acquis*, bet tā ir izvēlējusies daļēji piemērot Šengenas *acquis*, lai pārbaudītu, vai dalībvalsts izpilda nosacījumus, lai varētu daļēji piemērot Šengenas *acquis*;

(c) "periodiska izvērtēšana" ir izvērtēšana, kas iekļauta daudzgadu izvērtēšanas programmā un gada izvērtēšanas programmās, lai pārbaudītu, kā dalībvalsts piemēro Šengenas *acquis*, un novērtētu dalībvalsts vispārējo sniegumu Šengenas *acquis* piemērošanā;

(d) "nepaziņota izvērtēšana" ir izvērtēšana, kas nav iekļauta daudzgadu izvērtēšanas programmā un gada izvērtēšanas programmā, lai pārbaudītu, kā viena vai vairākas dalībvalstis piemēro Šengenas *acquis* vienā vai vairākās politikas jomās;

(e) "tematiska izvērtēšana" ir izvērtēšana, kuras mērķis ir sniegt salīdzinošu analīzi par dalībvalstu tiesību aktiem vai praksi, vai par konkrētu Šengenas *acquis* daļu piemērošanu vairākās dalībvalstīs;

(f) "apmeklējums" ir kādas dalībvalsts vai tās konsulātu apmeklējums nolūkā veikt izvērtēšanas vai uzraudzības darbību;

(g) "atkārtots apmeklējums" ir apmeklējums, ko veic, lai uzraudzītu rīcības plāna īstenošanas gaitu pēc izvērtēšanas, kurā konstatēts būtisks trūkums, vai pēc pirmreizējas izvērtēšanas, kurā secināts, ka izvērtētā dalībvalsts nav izpildījusi nosacījumus Šengenas *acquis* piemērošanai;

(h) "pārbaudes apmeklējums" ir apmeklējums, kas nav atkārtots apmeklējums un ko veic, lai uzraudzītu rīcības plāna īstenošanas gaitu;

(i) "būtisks trūkums" ir viens vai vairāki trūkumi, kas attiecas uz Šengenas *acquis* galveno elementu efektīvu piemērošanu un kuri atsevišķi vai kopā būtiski negatīvi ietekmē vai laika gaitā var ietekmēt personu tiesības vai Šengenas zonas darbību;

(j) "izvērtēšanas darbība" ir īpašs apmeklējums, anketā balstīta vai citādi attālināti veikta izvērtēšana;

(k) "darba grupa" ir grupa, ko veido dalībvalstu izraudzīti eksperti un Komisijas pārstāvji, kuri veic izvērtēšanas un uzraudzības darbības.

3. pants

Atbildība un pienākums sadarboties

1. Dalībvalstis un Komisija kopīgi atbild par izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma īstenošanu, un tām palīdz Savienības attiecīgās struktūras, biroji un aģentūras saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām.

2. Komisija atbild par gada un daudzgadu izvērtēšanas programmu izstrādi, anketu sagatavošanu, apmeklējumu grafiku noteikšanu, apmeklējumu veikšanu un izvērtēšanas ziņojumu un ieteikumu sagatavošanu. Tā nodrošina arī turpmākos pasākumus un uzraudzību.

3. Dalībvalstis un Komisija pilnībā sadarbojas visos izvērtēšanu posmos, lai nodrošinātu šīs regulas efektīvu īstenošanu.

4. Dalībvalstis veic visus vispārējos vai konkrētos pasākumus, lai sniegtu atbalstu un palīdzību Komisijai un darba grupām izvērtēšanas un uzraudzības darbību īstenošanā.

   Tās nodrošina, ka Komisija un darba grupas, veicot izvērtēšanas un uzraudzības darbības, var efektīvi pildīt savus uzdevumus, it īpaši sniedzot iespēju Komisijai un darba grupām tieši vērsties pie attiecīgajām personām un sniedzot pilnīgu un netraucētu piekļuvi visām zonām, telpām un dokumentiem, kuriem pieprasīta piekļuve, t. sk. valsts un iekšējām pamatnostādnēm un norādījumiem, arī klasificētajiem.

5. Komisija atbild arī par vajadzīgo ceļojumu organizēšanu uz apmeklējamo dalībvalsti un no tās Komisijas pārstāvjiem un dalībvalstu ekspertiem darba grupās.

   Komisija sedz ceļa un uzturēšanās izdevumus ekspertiem un 16. panta 2. punktā minētajiem novērotājiem, kuri piedalās apmeklējumos.

   Apmeklētā dalībvalsts atbild par vajadzīgā transporta nodrošināšanu uz vietas.

4. pants

Izvērtēšanas veidi

1. Var būt šādi izvērtēšanas veidi:

   (a) pirmreizējas izvērtēšanas;

   (b) periodiskas izvērtēšanas;

   (c) nepaziņotas izvērtēšanas;

   (d) tematiskas izvērtēšanas.

2. Komisija var organizēt nepaziņotas izvērtēšanas, it īpaši:

   (a) lai izvērtētu praksi pie iekšējām robežām;

(b) kad tā uzzina par jaunām vai sistēmiskām problēmām, kurām varētu būt būtiska negatīva ietekme uz Šengenas zonas darbību;

(c) ja tai ir pamats uzskatīt, ka kāda dalībvalsts nopietni nepilda savus pienākumus saskaņā ar Šengenas *acquis*, t. sk. apgalvojumi par nopietniem pamattiesību pārkāpumiem pie ārējām robežām.

3. Komisija var organizēt tematiskas izvērtēšanas, it īpaši, lai novērtētu būtisku tiesību aktu izmaiņu īstenošanu, kad tās sāk tos piemērot, un jaunu iniciatīvu īstenošanu, kā arī lai novērtētu problēmas visās politikas jomās vai to dalībvalstu praksē, kurām ir līdzīgas problēmas.

5. pants

Uzraudzības darbību veidi

Uzraudzības darbības var būt šādas:

(a) izvērtēto dalībvalstu iesniegto rīcības plānu un ziņojumu par turpmākiem pasākumiem pārskatīšana;

(b) atkārtoti apmeklējumi;

(c) pārbaudes apmeklējumi.

6. pants

Izvērtēšanas un uzraudzības metodes

Izvērtēšanas un uzraudzības darbības, kas minētas uz 4. un 5. pantā, var veikt, izmantojot paziņotus vai nepaziņotus apmeklējumus, kā arī anketas vai citas attālinātas metodes.

Attiecīgā gadījumā katru izvērtēšanas un uzraudzības metodi var izmantot atsevišķi vai kopā ar kādu citu metodi.

7. pants

Sadarbība ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām

1. Komisija sadarbojas ar attiecīgajām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām, kas iesaistītas Šengenas *acquis* īstenošanā, kā arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru.

   Lai atvieglotu sadarbību, Komisija var noslēgt vienošanās ar Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām.

2. Lai uzlabotu situācijas apzināšanos Regulas (ES) 2019/1896 nozīmē attiecībā uz Šengenas *acquis* īstenošanu dalībvalstīs, Komisija var lūgt 1. punktā minētās Savienības struktūras, birojus un aģentūras atbilstīgi to attiecīgajām pilnvarām sniegt informāciju, statistikas datus vai riska analīzes.

8. pants

Sadarbība ar *Frontex*

1. Līdz katra gada 31. augustam *Frontex* iesniedz Komisijai un dalībvalstīm riska analīzi, ņemot vērā šīs regulas 13. pantā minēto gada izvērtēšanas programmu.

2. Šā panta 1. punktā minētā riska analīze aptver visus būtiskos aspektus, kas saistīti ar integrētu robežu pārvaldību, un tajā iekļauj arī ieteikumus par nepaziņotiem

apmeklējumiem nākamajā gadā neatkarīgi no katru gadu izvērtējamo dalībvalstu secības, kas noteikta daudzgadu izvērtēšanas programmā saskaņā ar 12. pantu.

Minētie ieteikumi var attiekties uz jebkuru reģionu vai konkrētu zonu, un tajos iekļauj sarakstu ar vismaz desmit konkrētiem ārējo robežu posmiem un vismaz desmit konkrētām robežšķērsošanas vietām, konkrētām vietām, kas ir būtiskas, lai novērtētu atbilstību Direktīvai 2008/115/EK[47], kā arī citu būtisku informāciju.

9. pants

Sadarbība ar Eiropolu

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/794[48] 4. panta 1. punkta s) apakšpunktu Eiropols sniedz zināšanas, analīzi, ziņojumus un citu būtisku informāciju, lai atbalstītu šīs regulas īstenošanu.

10. pants

Sinerģija ar citām izvērtēšanas un uzraudzības darbībām

1. Komisija izmanto attiecīgo mehānismu un instrumentu rezultātus, arī Šengenas *acquis* īstenošanā iesaistīto Savienības struktūru, biroju un aģentūru un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras izvērtēšanas un uzraudzības darbības, kā arī neatkarīgus valstu uzraudzības mehānismus un struktūras un citus valstu kvalitātes kontroles mehānismus, sagatavojot izvērtēšanas un uzraudzības darbības, lai uzlabotu informētību par Šengenas zonas darbību un izvairītos no centienu dublēšanās un pretrunīgiem pasākumiem.
2. Ieteikumi saskaņā ar šo regulu papildina ieteikumus, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 32. panta 7. punktu, veicot neaizsargātības novērtējumu.
3. Komisija var drošā veidā un laikus apmainīties ar attiecīgajām 1. punktā minētajām valstu un Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām ar sīki izklāstītu informāciju par izvērtēšanas ziņojumiem, rīcības plāniem un atjauninājumiem par rīcības plānu īstenošanu.

   Informācijas apmaiņa notiek saskaņā ar attiecīgo Savienības struktūru, biroju un aģentūru pilnvarām.

11. pants

Informācija no trešām personām

Plānojot un īstenojot izvērtēšanas un uzraudzības darbības, Komisija ņem vērā trešo personu, t. sk. neatkarīgu iestāžu, nevalstisko organizāciju un starptautisko organizāciju, sniegto informāciju.

---

47 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp.)

48 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

II NODAĻA

PLĀNOŠANA

12. pants

Daudzgadu izvērtēšanas programma

1. Komisija vajadzības gadījumā pēc apspriešanās ar attiecīgajām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām izstrādā daudzgadu izvērtēšanas programmu, kas aptver septiņus gadus, un to dara vismaz sešus mēnešus pirms nākamā septiņu gadu perioda sākuma.

   Katrā daudzgadu izvērtēšanas ciklā katrā dalībvalstī veic vienu periodisku izvērtēšanu un vismaz vienu nepaziņotu vai tematisku izvērtēšanu.

2. Komisija ar īstenošanas aktu pieņem daudzgadu izvērtēšanas programmu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 29. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru. Komisija nosūta daudzgadu izvērtēšanas programmu Eiropas Parlamentam un Padomei.

3. Daudzgadu izvērtēšanas programmā nosaka konkrētas prioritārās jomas, kurās veicamas periodiskās izvērtēšanas, un iekļauj šo izvērtēšanu provizorisku grafiku.

   Tajā nosaka to dalībvalstu provizorisko sarakstu, kurās attiecīgajā gadā jāveic periodiskas izvērtēšanas, neskarot saskaņā ar šā panta 4. punktu veiktās korekcijas. Pagaidu kārtībā, kādā dalībvalstīs veicama periodiska izvērtēšana, ņem vērā laiku, kas pagājis kopš iepriekšējās periodiskās izvērtēšanas. Tajā ņem vērā arī iepriekšējo izvērtēšanu rezultātus, rīcības plānu īstenošanas gaitu un citu būtisku informāciju, kas ir Komisijas rīcībā attiecībā uz dalībvalstu praksi.

4. Ja nepārvarama vara neļauj veikt izvērtēšanas saskaņā ar provizorisko grafiku, kas noteikts saskaņā ar 3. punktu, Komisija, vienojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, var veikt korekcijas attiecīgo izvērtēšanu grafikā.

   Komisija nekavējoties informē Eiropas Parlamentu un Padomi par šādiem notikumiem un to paredzamo ietekmi uz izvērtēšanu plānošanu saskaņā ar daudzgadu izvērtēšanas programmu.

13. pants

Gada izvērtēšanas programma

1. Komisija, izmantojot īstenošanas aktu, līdz 15. novembrim gadā, kas ir pirms tā gada, uz kuru attiecas programma, izstrādā gada izvērtēšanas programmu, pamatojoties jo īpaši uz riska analīzi un citu informāciju, ko Komisija ieguvusi saskaņā ar 7., 8., 9., 10. un 11. pantu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 29. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

2. Gada izvērtēšanas programmā iekļauj šādu izvērtēšanu provizorisku grafiku:

   (a) periodiskas dalībvalstu izvērtēšanas, kā noteikts daudzgadu izvērtēšanas programmā;

   (b) dalībvalsts pirmreizēja izvērtēšana pēc tās paziņojuma par gatavību izvērtēšanai;

   (c) vismaz viena tematiska izvērtēšana.

3. Komisija nosūta gada izvērtēšanas programmu Eiropas Parlamentam un Padomei.

Ja nepārvarama vara neļauj veikt izvērtēšanas saskaņā ar provizorisko grafiku, kas noteikts saskaņā ar šā panta 2. punktu, Komisija, vienojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, var veikt korekcijas attiecīgo izvērtēšanu grafikā.

Komisija nekavējoties informē Eiropas Parlamentu un Padomi par šādiem notikumiem un to paredzamo ietekmi uz izvērtēšanu plānošanu saskaņā ar gada izvērtēšanas programmu.

14. pants

Standarta anketa

1. Komisija ar īstenošanas aktu izstrādā un atjaunina standarta anketu.

   Izstrādājot anketu, Komisija var apspriesties ar attiecīgajām 7. pantā minētajām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām.

2. Šā panta 1. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 29. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

3. Standarta anketa aptver attiecīgo tiesību aktu īstenošanu un Šengenas *acquis* īstenošanai pieejamos organizatoriskos un tehniskos līdzekļus, t. sk. tos, kas minēti rokasgrāmatās, Šengenas katalogos un attiecīgajos statistikas datos.

4. Līdz katra gada 1. augustam Komisija nosūta standarta anketu tām dalībvalstīm, kurās saskaņā ar gada izvērtēšanas programmu nākamajā gadā jāveic periodiskas izvērtēšanas.

   Šīs dalībvalstis trīs mēnešos pēc standarta anketas saņemšanas sniedz Komisijai savas atbildes.

   Komisija dara šīs atbildes pieejamas pārējām dalībvalstīm.

5. Pēc Komisijas pieprasījuma izvērtētās dalībvalstis atjaunina savas atbildes uz standarta anketas jautājumiem un pirms īpašām izvērtēšanām pēc pieprasījuma atbild uz papildu jautājumiem, kā arī iesniedz valstu kvalitātes kontroles mehānismu un iekšējo revīziju konstatējumus.

III NODAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI IZVĒRTĒŠANAS UN UZRAUDZĪBAS DARBĪBĀM

15. pants

Dalībvalstu eksperti

1. Dalībvalstu ekspertiem, kas piedalās izvērtēšanas un uzraudzības darbībās, ir atbilstīga kvalifikācija, t. sk. pamatīgas teorētiskas zināšanas un praktiska pieredze jomās, uz kurām attiecas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms, kā arī padziļinātas zināšanas par izvērtēšanas principiem, procedūrām un metodēm, un viņi spēj efektīvi sazināties kopējā valodā.

2. Eksperti no dalībvalstīm, kurām saskaņā ar attiecīgu pievienošanās aktu ir saistošs Šengenas *acquis*, bet kuras to vēl pilnībā nepiemēro, var piedalīties visu Šengenas *acquis* daļu izvērtēšanas un uzraudzības darbībās.

16. pants

Ekspertu apmācība

1. Dalībvalstis un Komisija sadarbībā ar attiecīgajām Savienības struktūrām, birojiem vai aģentūrām nodrošina, ka dalībvalstu eksperti un Komisijas pārstāvji saņem atbilstošu apmācību, lai kļūtu par Šengenas vērtētājiem.

   Šengenas vērtētāju apmācības kursos iekļauj pamattiesību komponentus, kas izstrādāti, piedaloties Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūrai.

   Komisija sadarbībā ar attiecīgajām Savienības struktūrām, birojiem vai aģentūrām regulāri atjaunina sākotnējās apmācības programmas un vajadzības gadījumā nodrošina turpmāku apmācību un apmācību kvalifikācijas celšanai.

2. Apmācības nolūkos katrā darba grupā, kas veic periodiskas izvērtēšanas, var būt novērotājs no dalībvalsts vai Komisijas.

17. pants

Dalībvalstu ekspertu rezerve

1. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm katru gadu izveido tādu ekspertu rezervi, kuru profesionālā pieredze aptver konkrētās prioritārās jomas, kas noteiktas daudzgadu izvērtēšanas programmā.

2. Vienlaikus ar ikgadējās izvērtēšanas programmas izstrādi saskaņā ar 13. panta 1. punktu pēc Komisijas uzaicinājuma dalībvalstis norīko nākamā gada ekspertu rezervei vismaz vienu kvalificētu ekspertu katrā konkrētajā jomā, kas noteikta daudzgadu izvērtēšanas programmā.

3. Atkarībā no gada izvērtēšanas programmā iekļautajam izvērtēšanām Komisija uzaicinājumā var precizēt profesionālās prasības norīkotajiem ekspertiem.

4. Četru nedēļu laikā pēc šā panta 2. punktā minētā uzaicinājuma saņemšanas dalībvalstis norīko ekspertus.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka norīkotie eksperti atbilst 15. pantā minētajiem nosacījumiem un īpašajām prasībām, kas noteiktas aicinājumā par rezerves izveidošanu.

6. Ekspertus, kas ir saņēmuši atbilstošu apmācību, kura minēta 16. pantā, norīko ekspertu rezervei, kas izveidota gadam, kas seko pēc tā gada, kurā viņi beidza attiecīgo apmācības kursu.

7. Komisija var arī uzaicināt attiecīgās 7. pantā minētās ES struktūras, birojus un aģentūras norīkot ekspertus rezervei.

8. Komisija vienas nedēļas laikā novērtē norīkotos ekspertus un apstiprina ekspertu atlasi rezervei.

9. Ja neviens no konkrēto jomu ekspertiem neatbilst šā panta 3. punktā minētajām prasībām, Komisija aicina attiecīgo dalībvalsti norīkot jaunu ekspertu attiecīgajā prioritārajā jomā.

10. Dalībvalstis nodrošina, ka norīkotie eksperti ir pieejami izvērtēšanām.

    Ja eksperts vairs nav pieejams iekļaušanai rezervē, attiecīgā dalībvalsts nekavējoties norīko aizstājēju.

11. Komisija regulāri atjaunina rezerves ekspertu sarakstu un informē dalībvalstis par katras dalībvalsts norīkoto ekspertu skaitu un profilu.

18. pants

Darba grupu izveide

1. Komisija, pamatojoties uz izvērtēšanas vai uzraudzības darbības īpatnībām un vajadzībām, nosaka to dalībvalstu ekspertu un Komisijas pārstāvju skaitu, kas piedalās darba grupā. Komisija no ekspertu rezerves atlasa ekspertus, kuri kļūs par darba grupas locekļiem.

2. Atlasot ekspertus, Komisija ņem vērā profilus, kas vajadzīgi noteiktai izvērtēšanas vai uzraudzības darbībai, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt ģeogrāfisko līdzsvaru, profesionālo pieredzes līdzsvaru un valstu pārvaldes iestāžu veiktspēju.

   Dalībvalstu eksperti nepiedalās tādā darba grupā, kas veic izvērtēšanas vai uzraudzības darbību dalībvalstī, kurā viņi ir nodarbināti.

3. Komisija aicina atlasītos ekspertus tūlīt pēc tam, kad ir noteikts izvērtēšanas vai uzraudzības darbības datums, un ne vēlāk kā desmit nedēļas pirms izvērtēšanas vai uzraudzības darbības sākuma. Uzaicinātie eksperti, vienojoties ar norīkotājām iestādēm, atbild vienas nedēļas laikā pēc uzaicinājuma saņemšanas.

4. Nepaziņotu apmeklējumu gadījumā Komisija nosūta uzaicinājumus ne vēlāk kā divas nedēļas pirms ieplānotā apmeklējuma. Eksperti, vienojoties ar norīkotājām iestādēm, atbild 72 stundu laikā pēc uzaicinājuma saņemšanas.

5. Komisija var aicināt attiecīgās 7. pantā minētās Savienības struktūras, birojus un aģentūras norīkot pārstāvi ar atbilstošu profesionālo un praktisko pieredzi piedalīties izvērtēšanas vai uzraudzības darbībā novērotāja statusā. Uzaicinājumam un atbildei piemēro šā panta 3. un 4. punktā noteiktos termiņus.

6. Ja dalībvalsts vēlas norīkot novērotāju apmācības nolūkos, kas minēti 16. panta 3. punktā, tā par to paziņo Komisijai vismaz sešas nedēļas pirms ieplānotās izvērtēšanas.

7. Šā panta 5. un 6. punktā minētie novērotāji atbalsta darba grupu pēc vadošo ekspertu pieprasījuma, taču viņi nepiedalās darba grupas iekšējā lēmumu pieņemšanas procesā.

8. Ja Komisija — vismaz sešas nedēļas pirms ieplānotās izvērtēšanas vai uzraudzības darbības vai vismaz pirms vienas nedēļas nepaziņotu apmeklējumu gadījumā — nesaņem apstiprinājumu par nepieciešamā skaita rezerves ekspertu piedalīšanos, tā nekavējoties uzaicina visas dalībvalstis norīkot vakantajās vietās kvalificētus ekspertus, kuri nav iekļauti rezervē.

9. Dalībvalstis atbild 72 stundu laikā pēc minētā uzaicinājuma saņemšanas.

   Komisija norīko Komisijas vadošo ekspertu un ierosina dalībvalstu vadošo ekspertu. Dalībvalstu vadošo ekspertu ieceļ darba grupas locekļi, cik drīz vien iespējams pēc darba grupas izveidošanas.

   Vadošie eksperti jo īpaši atbild par vispārējo plānošanu, sagatavošanas darbiem, darba grupas organizēšanu, izvērtēšanu veikšanu, izvērtēšanas ziņojuma izstrādes koordinēšanu, kvalitātes pārbaudi un turpmākajiem pasākumiem, kā arī vajadzības gadījumā attiecīgajām uzraudzības darbībām.

19. pants

Apmeklējumi

1. Darba grupas veic visus nepieciešamos sagatavošanās darbus, lai nodrošinātu, ka apmeklējumi ir efektīvi, precīzi un konsekventi.

2. Komisija ciešā sadarbībā ar vadošajiem ekspertiem un attiecīgo dalībvalsti sagatavo sīki izstrādātu programmu apmeklējumiem kādā dalībvalstī vai tās konsulātos.

   Tajā var ietvert apmeklējumus un tikšanās ar valsts iestādēm un struktūrām, nevalstiskām un starptautiskām organizācijām, kā arī citiem subjektiem, aģentūrām un struktūrām, kas iesaistīti Šengenas *acquis* īstenošanā, piedalās vai ir saistītai ar to, vienlaikus sadarbojoties ar dalībvalsti, uz kuru attiecas izvērtēšanas vai uzraudzības darbība.

3. Paziņoto apmeklējumu gadījumā Komisija vismaz četras nedēļas pirms apmeklējuma apspriežas un paziņo attiecīgajai dalībvalstij grafiku un sīki izstrādātu programmu. Tajā iepriekš norāda darba grupas locekļu un novērotāju vārdus. Attiecīgā dalībvalsts norīko kontaktpersonu praktisku pasākumu veikšanai saistībā ar apmeklējumu.

4. Nepaziņoti apmeklējumi notiek bez iepriekšējas paziņošanas attiecīgajai dalībvalstij. Izņēmuma kārtā Komisija var paziņot attiecīgajai dalībvalstij vismaz 24 stundas pirms šāda apmeklējuma, ja nepaziņotā apmeklējuma galvenais mērķis ir Šengenas *acquis* īstenošanas pārbaude izlases veidā.

   Komisija sagatavo sīki izstrādātu programmu iepriekš nepaziņotiem apmeklējumiem. Ja dalībvalstīm tika paziņots, Komisija ar attiecīgo dalībvalsti var apspriest grafiku un sīki izstrādāto programmu.

5. Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm var izstrādāt un atjaunināt pamatnostādnes nepaziņotu apmeklējumu veikšanai.

20. pants

Attālinātas metodes

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm var izstrādāt pamatnostādnes izvērtēšanas un uzraudzības darbību veikšanai, izmantojot anketu vai citas attālinātas metodes.

21. pants

Izvērtēšanas ziņojumi

1. Pēc katras izvērtēšanas darba grupa sagatavo izvērtēšanas ziņojumu.

   Komisija saskaņā ar pārbaudes procedūru, kura minēta 29. panta 3. punktā, ar īstenošanas aktu pieņem izvērtēšanas ziņojumu. Izvērtēšanas ziņojumu pieņem ne vēlāk kā četros mēnešos pēc izvērtēšanas darbības beigām.

   Komisija nosūta izvērtēšanas ziņojumu valstu parlamentiem, Eiropas Parlamentam un Padomei.

2. Gatavojot izvērtēšanas ziņojumu, darba grupas ņem vērā atbildes uz standarta anketas jautājumiem, visu papildu informāciju, kas iegūta saskaņā ar 7., 8., 9., 10. un 11. pantu, kā arī izvērtēšanas darbības konstatējumus. Izvērtēšanas ziņojumos var iekļaut dokumentārus un digitālus materiālus, lai pamatotu konstatējumus. Ja izvērtēšanu veic apmeklējuma laikā, darba grupa sagatavo izvērtēšanas ziņojumu apmeklējuma laikā.

   Darba grupa uzņemas vispārēju atbildību par izvērtēšanas ziņojuma sagatavošanu un tā integritātes un kvalitātes nodrošināšanu. Nesaskaņu gadījumā darba grupa cenšas panākt kompromisu.

3. Izvērtēšanas ziņojumā analizē kvalitatīvos, kvantitatīvos, operatīvos, administratīvos un organizatoriskos aspektus un norāda izvērtēšanas laikā konstatētos trūkumus, jomas, kurās jāpanāk uzlabojumi, un paraugpraksi.

4. Konstatējumus iespējams novērtēt, izmantojot vienu no šādām metodēm:

   (a) paraugprakse;

   (b) atbilstošs, bet ir vajadzīgi uzlabojumi;

   (c) neatbilstošs.

5. Izvērtēšanas ziņojumā iekļauj ieteikumus korektīvām darbībām, kuru mērķis ir novērst izvērtēšanas laikā konstatētos trūkumus un pievērsties jomām, kurās jāveic uzlabojumi, kā arī norāda prioritātes to īstenošanai. Izvērtēšanas ziņojumā var noteikt termiņus ieteikumu īstenošanai. Ja izvērtēšanā konstatē būtisku trūkumu, piemēro 23. pantā izklāstītos īpašos noteikumus.

6. Komisija četru nedēļu laikā pēc izvērtēšanas darbības beigām nosūta izvērtēšanas ziņojuma projektu izvērtētajai dalībvalstij. Izvērtētā dalībvalsts divu nedēļu laikā pēc tā saņemšanas iesniedz piezīmes par izvērtēšanas ziņojuma projektu. Projekta sagatavošanas sanāksme notiek pēc izvērtētās dalībvalsts pieprasījuma, ne vēlāk kā piecās darba dienās pēc tam, kad ir saņemtas izvērtētās dalībvalsts piezīmes. Izvērtētās dalībvalsts piezīmes var iekļaut izvērtēšanas ziņojuma projektā.

22. pants

Turpmākie pasākumi un uzraudzība

1. Izvērtētā dalībvalsts divos mēnešos pēc izvērtēšanas ziņojuma pieņemšanas iesniedz Komisijai un Padomei rīcības plānu visus izvērtēšanas ziņojumā iekļauto ieteikumu īstenošanai.

2. Pēc apspriešanās ar darba grupu, kas veikusi izvērtēšanas darbību, Komisija iesniedz apsvērumus par rīcības plāna atbilstību un viena mēneša laikā pēc tā iesniegšanas informē izvērtēto dalībvalsti par saviem apsvērumiem. Padome var aicināt dalībvalstis iesniegt piezīmes par rīcības plānu.

   Ja Komisija neuzskata, ka visi ieteikumi ir pietiekami ņemti vērā, izvērtētā dalībvalsts viena mēneša laikā pēc apsvērumu saņemšanas iesniedz pārskatītu rīcības plānu.

3. Izvērtētā dalībvalsts reizi sešos mēnešos, sākot no izvērtēšanas ziņojuma pieņemšanas dienas, ziņo Komisijai un Padomei par tās rīcības plāna īstenošanu, līdz Komisija uzskata, ka rīcības plāns ir pilnībā īstenots. Atkarībā no trūkumu būtības un ieteikumu īstenošanas stāvokļa Komisija var pieprasīt izvērtētajai dalībvalstij ziņot biežāk.

   Ja Komisija uzskata, ka rīcības plāns ir īstenots, tā informē izvērtēto dalībvalsti par rīcības plāna slēgšanu.

   Komisija vismaz divas reizes gadā informē Eiropas Parlamentu un Padomi par rīcības plānu īstenošanas gaitu. Komisija it īpaši sniedz informāciju par saviem apsvērumiem par 2. punktā minēto rīcības plānu atbilstību, atkārtotu apmeklējumu un pārbaudes apmeklējumu rezultātiem un gadījumiem, kad tā uzskata, ka rīcības plāna īstenošanā nav panākts būtisks progress.

IV NODAĻA

BŪTISKS TRŪKUMS UN ĪPAŠI IZVĒRTĒŠANAS VEIDI

23. pants

Īpaši noteikumi gadījumā, ja izvērtēšanas ziņojumā ir konstatēts būtisks trūkums

1. Noteikumus, kas izklāstīti šā panta 2.–7. punktā, piemēro attiecībā uz izvērtēšanām, kurās konstatēts būtisks trūkums.

2. Izvērtēšanas darbības beigās Komisija un dalībvalsts vadošie eksperti darba grupas vārdā informē izvērtēto dalībvalsti par to, ka ir konstatēts būtisks trūkums.

   Izvērtētā dalībvalsts nekavējoties veic korektīvas darbības, cita starpā vajadzības gadījumā piesaistot visus pieejamos operatīvos un finanšu līdzekļus. Izvērtētā dalībvalsts nekavējoties informē Komisiju un dalībvalstis par tūlītējām korektīvām darbībām, kas ir veiktas vai plānotas. Vienlaikus Komisija informē attiecīgās 7. pantā minētās Savienības struktūras, birojus un aģentūras par būtiskiem trūkumiem, ņemot vērā to iespējamo atbalstu izvērtētajai dalībvalstij. Komisija informē arī Padomi un Eiropas Parlamentu.

3. Izvērtēšanas ziņojumā, kas sagatavots saskaņā ar 21. panta 2., 3. un 4. punktu, galveno uzmanību pievērš konstatējumiem, pamatojoties uz kuriem tiek noteikts būtisks trūkums. Tajā nesniedz ieteikumus. Komisija divu nedēļu laikā pēc izvērtēšanas darbības beigām nosūta izvērtētajai dalībvalstij izvērtēšanas ziņojuma projektu.

   Izvērtētā dalībvalsts piecu darba dienu laikā pēc tā saņemšanas iesniedz piezīmes par izvērtēšanas ziņojuma projektu.

   Pienācīgi pamatotu nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ saistībā ar būtisku trūkumu Komisija saskaņā ar procedūru, kura minēta 29. panta 4. punktā, ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc izvērtēšanas darbības beigām ar īstenošanas aktu pieņem izvērtēšanas ziņojumu.

4. Ņemot vērā konstatējumus, darba grupa sagatavo ieteikumus korektīvām darbībām, kuru mērķis ir novērst izvērtēšanas ziņojuma projektā noteikto būtisko trūkumu.

   Komisija iesniedz Padomei priekšlikumu pieņemt attiecīgos ieteikumus.

5. Padome pieņem ieteikumus divu nedēļu laikā pēc priekšlikuma saņemšanas.

   Tā nosūta ieteikumus Eiropas Parlamentam un valstu parlamentiem.

   Padome nosaka termiņus ar būtisku trūkumu saistītu ieteikumu īstenošanai un precizē to, cik bieži izvērtētajai dalībvalstij jāziņo Komisijai un Padomei par sava rīcības plāna īstenošanu.

6. Izvērtētā dalībvalsts mēneša laikā pēc ieteikumu pieņemšanas iesniedz Komisijai un Padomei savu rīcības plānu. Komisija nosūta minēto rīcības plānu Eiropas Parlamentam.

   Komisija divu nedēļu laikā pēc tā iesniegšanas iesniedz izvērtētajai dalībvalstij apsvērumus par rīcības plāna atbilstību. Komisija nosūta savus apsvērumus Padomei un Eiropas Parlamentam.

7. Lai pārbaudītu progresu, kas panākts, īstenojot ieteikumus saistībā ar būtisku trūkumu, Komisija organizē atkārtotu apmeklējumu, kas notiek ne vēlāk kā gadu pēc izvērtēšanas darbības dienas.

Komisija saskaņā ar pārbaudes procedūru, kura minēta 29. panta 3. punktā, ar īstenošanas aktu pieņem atkārtota apmeklējuma ziņojumu. Komisija iesniedz atkārtota apmeklējuma ziņojumu Padomei.

8. Padome pauž nostāju par ziņojumu.

9. Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par nodomu slēgt rīcības plānu.

Komisija aicina Padomi paust nostāju par ierosināto slēgšanu.

Lemjot par rīcības plāna slēgšanu, Komisija ņem vērā minēto nostāju.

10. Ja uzskata, ka būtiskais trūkums rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai vai iekšējai drošībai zonā bez iekšējās robežkontroles, vai nopietnu un sistemātisku pamattiesību pārkāpumu, Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc Eiropas Parlamenta vai dalībvalsts pieprasījuma nekavējoties par to informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

24. pants

Īpaši noteikumi pirmreizējām izvērtēšanām

1. Šā panta 2. un 3. punktā izklāstītos noteikumus piemēro pirmreizējām izvērtēšanām.

2. Izvērtēšanas ziņojuma projektā, kas sagatavots saskaņā ar 21. panta 2., 3. un 4. punktu, nesniedz ieteikumus. Ņemot vērā konstatējumus, darba grupa izstrādā ieteikumus izvērtēšanas ziņojuma projektā noteiktajām korektīvām darbībām. Piemēro 21. panta 1. un 6. punktā noteiktos termiņus.

Komisija iesniedz Padomei priekšlikumu pieņemt attiecīgos ieteikumus.

3. Padome divu mēnešu nedēļu laikā pēc priekšlikuma saņemšanas pieņem ieteikumus.

Tā nosūta ieteikumus Eiropas Parlamentam un valstu parlamentiem.

Padome var noteikt termiņus īpašu ieteikumu īstenošanai.

Komisija organizē atkārtotu apmeklējumu, ja izvērtēšanas ziņojumā secināts, ka izvērtētā dalībvalsts nav izpildījusi nosacījumus Šengenas *acquis* piemērošanai. Komisija saskaņā ar pārbaudes procedūru, kura minēta 29. panta 3. punktā, ar īstenošanas aktu pieņem atkārtota apmeklējuma ziņojumu. Komisija iesniedz atkārtota apmeklējuma ziņojumu Padomei.

4. Pirms rīcības plāna slēgšanas Komisija veic pārbaudes apmeklējumu.

Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par pārbaudes apmeklējuma rezultātiem un nodomu slēgt rīcības plānu.

5. Komisija aicina Padomi paust nostāju par ierosināto slēgšanu.

Lemjot par rīcības plāna slēgšanu, Komisija ņem vērā minēto nostāju.

25. pants

Īpašs noteikums tematiskām izvērtēšanām

Tematiskām izvērtēšanām piemēro 24. panta 2. un 3. punktu.

Ja tematiskajā izvērtēšanā konstatē būtisku trūkumu, piemēro 23. pantu.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

26. pants

Sensitīva informācija

1. Darba grupas uzskata par konfidenciālu jebkuru informāciju, ko tās iegūst savu pienākumu izpildes laikā.

2. Ziņojumu klasifikācijas statusu nosaka saskaņā ar Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444. Pēc izvērtētās dalībvalsts pienācīgi pamatota pieprasījuma tos var klasificēt arī kā *EU RESTRICTED/RESTREINT UE*.

3. Klasificētas informācijas un dokumentu nosūtīšana un apstrāde šīs regulas vajadzībām notiek saskaņā ar piemērojamajiem drošības noteikumiem. Šādi noteikumi neaizliedz informāciju darīt pieejamu Eiropas Parlamentam un attiecīgajām 7. pantā minētajām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām.

27. pants

Īrijas dalības nosacījumi

1. Īrijas eksperti piedalās tikai tās Šengenas *acquis* daļas izvērtēšanā, kurā Īrijai ir atļauts piedalīties.

2. Izvērtēšanas attiecas tikai uz to, cik efektīvi un lietderīgi Īrija piemēro to Šengenas *acquis* daļu, kurā tai ir atļauts piedalīties.

3. Īrija piedalās Padomes ieteikumu pieņemšanā attiecībā tikai uz to Šengenas *acquis* daļu, kurā tai ir atļauts piedalīties.

28. pants

Ziņošana Eiropas Parlamentam un Padomei

Komisija katru gadu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei visaptverošu ziņojumu par izvērtēšanām, kas veiktas saskaņā ar šo regulu. Minēto ziņojumu publisko, un tajā iekļauj informāciju par iepriekšējā gadā veiktajām izvērtēšanām, secinājumiem saistībā ar katru no tām un stāvokli attiecībā uz dalībvalstu veiktajām korektīvajām darbībām. Komisija nosūta minēto ziņojumu dalībvalstu parlamentiem. Padome apspriež ziņojumu un pieņem secinājumus.

29. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu. Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija nepieņem īstenošanas akta projektu, un piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešo daļu.

4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 5. pantu.

30. pants

Pārskatīšana

Komisija pārskata šīs regulas piemērošanu, un sešos mēnešos pēc tam, kad pieņemti visi izvērtēšanas ziņojumi par izvērtēšanām, kas iekļautas pirmajā daudzgadu izvērtēšanas programmā, kura pieņemta saskaņā ar šo regulu, tā Padomei iesniedz ziņojumu. Šāda pārskatīšana attiecas uz visiem šīs Regulas elementiem, arī to, kā saskaņā ar izvērtēšanas mehānismu darbojas aktu pieņemšanas procedūras. Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam.

31. pants

Pārejas noteikumi

1. Pirmo daudzgadu izvērtēšanas programmu saskaņā ar šo regulu izstrādā līdz [2022. gada 1. novembrim], un tā sāk darboties [2023. gada 1. janvārī].

   Minētajā programmā ņem vērā izvērtējumus, kas veikti saskaņā ar otro daudzgadu programmu, kura pieņemta saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1053/2013, un to izstrādā kā minētās programmas turpinājumu.

2. Standarta anketu, kas pieņemta saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1053/2013, izmanto, kamēr nav izveidota šīs regulas 14. pantā paredzētā standarta anketa.

32. pants

Atcelšana

Padomes Regulu (EK) Nr. 1053/2013 atceļ no [2022. gada 1. septembra].

Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu pielikumā.

33. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no [2022. gada 1. septembra].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Priekšlikums PADOMES REGULAI par tāda izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ 2013. gada 7. oktobra Regulu (ES) Nr. 1053/2013

1.2. Attiecīgā politikas joma

4. izdevumu kategorija. Migrācijas un robežu pārvaldība

1.3. 11. sadaļa. Robežu pārvaldība

Šis priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☐ **jaunu darbību**

☐ **jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību**[49]

☑ **esošas darbības pagarināšanu**

☐ **vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību**

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

Šengenas zonas pamatā ir plašs pasākumu kopums, kas kompensē kontroles neesību pie iekšējām robežām un efektīvi garantē augstu drošības līmeni. Šā priekšlikuma vispārējais mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstis pilnībā, pareizi un efektīvi īsteno šo tiesību aktu kopumu, kas zināms kā Šengenas *acquis* un kas nodrošina pienācīgu Šengenas zonas darbību.

Šengenas *acquis* ietver šādus trīs pīlārus:

1) pasākumi pie ārējām robežām (ārējo robežu pārvaldība);

2) kompensējošie pasākumi (kopējā vīzu politika, policijas sadarbība, atgriešanas politika un Šengenas Informācijas sistēma), kā arī prasības persondatu un pamattiesību aizsardzībai;

3) stabils uzraudzības mehānisms.

Šīs iniciatīvas vispārīgais mērķis ir uzlabot Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, kas veido trešo pīlāru. Priekšlikuma mērķis ir darīt mehānismu efektīvāku, padarot to elastīgāku atbilstīgi mainīgajai realitātei un ātrāku, lai to savlaicīgi un pienācīgi varētu pielāgot šo izmaiņu risināšanai bez vajadzības veikt biežus turpmākus grozījumus.

1.4.2. Konkrētie mērķi

Saskaņā ar Komisijas 2021. gada darba programmu šis priekšlikums ir daļa no politikas mērķa par mūsu eiropeiskās dzīvesziņas veicināšanu, konkrēti,

[49] Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

34. iniciatīvas "Šengenas tiesību aktu kopums" b) punkts "Grozījums regulā, ar ko izveido Šengenas izvērtēšanas mehānismu".

Saskaņā ar Padomes Regulas (ES) Nr. 1053/2013 22. pantu Komisija pārskatīja Regulas darbību sešu mēnešu laikā pēc tam, kad pieņemti visi izvērtēšanas ziņojumi pirmās daudzgadu izvērtēšanas programmas (2015.–2019. gads) ietvaros. Šī pārskatīšana attiecās uz visiem regulas elementiem, arī to, kā saskaņā ar Mehānismu darbojas aktu pieņemšanas procedūras. Komisija savu pārskatu iesniedza 2020. gada 25. novembrī ziņojumā[50] un tam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā[51]. Pārskatā tika konstatēts, ka Mehānisms jau ir veicis jūtamus uzlabojumus Šengenas *acquis* īstenošanā dalībvalstīs. Tomēr tajā ir konstatēti vairāki trūkumi, kas būtu jānovērš:

1) pārmērīgi ilgs izvērtēšanas process (10–12 mēneši) un laiks, kādā dalībvalstīm jāīsteno ieteikumi (2 gadi);

2) nepietiekams skaits ekspertu dalībai izvērtēšanās; piecas dalībvalstis nodrošina vienu trešdaļu no visiem ekspertiem, un konkrētās politikas jomās ekspertu pastāvīgi trūkst;

3) nepaziņotu apmeklējumu, kā arī citu izvērtēšanas un uzraudzības rīku, it īpaši tematisko izvērtēšanu, nepietiekams izmantojums un efektivitāte;

4) lēna turpmāko pasākumu un rīcības plānu īstenošana un visaptverošas un konsekventas pieejas trūkums īstenošanas uzraudzībā;

5) izņemot izvērtēšanu par datu aizsardzības prasību ievērošanu, pamattiesību ievērošanas izvērtēšana Šengenas *acquis* īstenošanā nav pietiekami integrēta Mehānismā.

Ziņojumā norādīts, ka dažus no šiem trūkumiem varētu novērst operatīvajā līmenī, bet citiem būtu vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai precizētu un pastiprinātu spēkā esošos noteikumus un procedūras un Mehānisms būtu pilnībā piemērots mērķim.

Kā turpmāku pasākumu un saskaņā ar 2020. gada 30. novembra pirmā Šengenas foruma secinājumiem Komisija sāka vairākas tehniskās apspriešanas ar ieinteresētajām personām un sagatavoja ietekmes novērtējumu, kas pievienots šim priekšlikumam.

Pamatojoties uz šo iniciatīvu rezultātiem un Šengenas ziņojuma secinājumiem, Komisija noteica šādus konkrētus mērķus, kas sasniedzami ar šo priekšlikumu:

1. Konkrētais mērķis Nr. 1 — ***pastiprināt Mehānisma stratēģisko fokusu un nodrošināt dažādu izvērtēšanas un uzraudzības rīku proporcionālāku un stratēģiskāku izmantošanu*** Paredzams, ka to sasniegs, saglabājot izvērtēšanu tvērumu, vienlaikus uzlabojot tā pielāgošanos jaunai un arvien mainīgajai realitātei, šajā nolūkā paredzot elastīgākus plānošanas noteikumus un pagarinātu izvērtēšanas cikla ilgumu.

2. Konkrētais mērķis Nr. 2 — ***saīsināt un vienkāršot procedūras, lai padarītu procesu efektīvāku un lietderīgāku, kā arī palielināt savstarpējo spiedienu*** nolūkā novērst pārmērīgu procedūru ilgumu un ar tām saistīto administratīvo slogu. Tas

[50] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma darbību saskaņā ar Padomes Regulas (ES) Nr. 1053/2013 22. pantu. COM(2020) 779 final.

[51] SWD(2020) 327 final.

nodrošinātu pārskatītu lēmumu pieņemšanas procedūru, koncentrējoties uz Padomes lomu politiski visaktuālākajos gadījumos, uzlabotus turpmāko pasākumu noteikumus, kā arī ievērojamus vienkāršojumus (piemēram, būtībā izvērtēšanas ziņojumu klasificēšanas atcelšanu, samazinātu dalībvalstu ziņošanas pienākumu biežumu, atsevišķus saistošus laika ierobežojumus procesa paātrināšanai).

3. Konkrētais mērķis Nr. 3 — **pa*stiprināt izvērtēšanu par pamattiesību aizsardzības pasākumu ievērošanu atbilstīgi Šengenas*** **acquis**, ieviešot mērķorientētus pasākumus, lai Mehānismā labāk integrētu un racionalizētu pamattiesību aizsardzību, reaģējot uz ieinteresēto personu sen izskanējušiem aicinājumiem.

4. Konkrētais mērķis Nr. 4 — ***optimizēt dalībvalstu ekspertu dalību un sadarbību ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām, kā arī sinerģiju ar citiem izvērtēšanas un uzraudzības mehānismiem mērķorientētākām, stratēģiskākām un vairāk pielāgotām izvērtēšanām*** Tas ir nepieciešams, lai novērstu kvalificētu ekspertu trūkumu izvērtēšanas vajadzībām un nelīdzsvarotību attiecībā uz dalībvalstu ieguldījumu, kā arī lai labāk izmantotu ES un valstu līmenī pieejamos resursus un pastiprinātu sinerģiju ar citiem instrumentiem. Ar šo priekšlikumu izveido ikgadēju pastāvīgu ekspertu rezervi, ko pārvalda Komisija, nodrošina elastību attiecībā uz darba grupu lielumu un palielina stimulus līdzdalībai. Ierosinātās izmaiņas maksimāli palielina ieguldījumu un uzlabo koordināciju ar ES struktūrām, birojiem un aģentūrām un citiem kvalitātes kontroles mehānismiem, uzlabojot riska analīzi, stiprinot koordināciju un līdzdalību jaunu juridisko pienākumu izpildē.

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem / mērķgrupām.

Brīva pārvietošanās ir mūsu eiropeiskās dzīvesziņas būtība, un, lai to saglabātu, ES ir jānodrošina, ka dalībvalstis pareizi un pilnībā piemēro Šengenas *acquis*.

Pēdējo gadu laikā Šengenas brīvas pārvietošanās zona ir saskārusies ar dažādām problēmām, kas saistītas ar migrācijas krīzi, terorisma draudiem un Covid-19 izplatīšanās sekām. Jaunā realitāte, ar kuru tā saskārusies, ir atklājusi nepieciešamību uzlabot pārvaldības struktūru un pieejamos rīkus, kas vajadzīgi, lai Šengenas zona darbotos līdzsvaroti. Lai risinātu šīs problēmas, Komisijas priekšsēdētāja fon der Leiena 2020. gada runā par stāvokli Savienībā[52] paziņoja par jaunu Šengenas stratēģiju, kuras mērķis ir nodrošināt pilnvērtīgi funkcionējošu brīvas pārvietošanās zonu. Jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā Komisija norādīja, ka stratēģija apvienos likumdošanas un operatīvās iniciatīvas, kuru mērķis ir padarīt Šengenas zonu spēcīgāku un noturīgāku. Šāda likumdošanas iniciatīva ir Mehānisma pārskatīšana.

Komisijas darba programma 2021. gadam[53] apstiprina faktu, ka, lai saglabātu un uzlabotu Šengenas zonas darbību, ir jāievieš jauni noteikumi. Saskaņā ar politikas mērķi "Veicināt mūsu eiropeisko dzīvesziņu" Komisija uzņemas pienākumu iesniegt Šengenas tiesību aktu kopumu (34. darbība), kur viens no komponentiem ir grozījums regulā, ar ko izveido Šengenas izvērtēšanas mehānismu (jāpieņem 2021. gada otrajā ceturksnī).

52 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/SPEECH_20_1655.

53 COM(2020) 690 final.

Šis priekšlikums ir Komisijas jaunās Šengenas stratēģijas pamatelements. Tā mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstis efektīvi piemēro Šengenas noteikumus, kas uzlabotu savstarpējo uzticēšanos un veicinātu brīvas pārvietošanās zonas netraucētu darbību.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzi progresam un sasniegumiem.

Lai uzraudzītu ierosināto izmaiņu panākšanu, ir izstrādāts neizsmeļošs kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju saraksts, un to izmantos Regulas pārskatīšanai.

Lai novērtētu administratīvās vienkāršošanas jomas, izvirzīti šādi rādītāji:

- izvērtēšanas programmas grozījumu skaits,
- ekspertu uzaicinājumu skaits,
- Komisijas ieteikumu priekšlikumu skaits,
- Padomes ieteikumu skaits,
- izvērtēšanas rīcības plānu skaits (Komisijas paziņojumi),
- progresa ziņojumu skaits.

Lai izvērtētu panākumus, kas sasniegti par katru konkrēto mērķi, kuram atbilst attiecīgais darbības mērķis, ir izstrādāti šādi rādītāji:

- nepaziņoto un tematisko izvērtēšanu skaits (gada vidējais rādītājs visā ciklā) — konkrētais mērķis Nr. 1;
- apspriešana ministru līmenī par konstatējumiem vai situāciju ieteikumu īstenošanā — konkrētais mērķis Nr. 1;
- izvērtēšanas procesa vidējais ilgums — konkrētais mērķis Nr. 2;
- Šengenas izvērtēšanas mehānismā konstatētie trūkumi, kas gada beigās vēl nav novērsti — konkrētais mērķis Nr. 2;
- *FRA* novērotāju skaits Šengenas izvērtēšanās — konkrētais mērķis Nr. 3;
- to ekspertu skaits, kas apmācīti pamattiesību jomā — konkrētais mērķis Nr. 3;
- to ekspertu vidējais skaits, kas vajadzīgi katra izvērtēšanas apmeklējuma laikā — konkrētais mērķis Nr. 4;
- norīkoto/nepieciešamo ekspertu attiecība — konkrētais mērķis Nr. 4;
- riska analīzes vai citu ziņojumu skaits — konkrētais mērķis Nr. 4.

Turklāt Komisija pašlaik izstrādā jaunu IT rīku, lai modernizētu uzraudzību pār to, kā dalībvalstis īsteno rīcības plānus. Paredzēts, ka šis rīks sāks darboties jau 2021. gadā.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma vispārējais mērķis ir pārbaudīt Šengenas *acquis* pareizu piemērošanu un, ja nepieciešams, ieteikt uzlabojumus un nodrošināt to īstenošanu.

Šengenas zonas kā brīvas pārvietošanās zonas saglabāšana bez kontroles pie iekšējām robežām ir atkarīga no efektīva un lietderīga mehānisma, kura mērķis ir izvērtēt pasākumus, kas īstenojami pie ES ārējām robežām, un kompensējošajiem pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt pārvietošanās brīvību un augstu drošības un tiesiskuma līmeni zonā bez kontroles pie iekšējām robežām.

Šengenas zona ir balstīta uz dalībvalstu savstarpēju uzticēšanos to spējā pilnībā īstenot noteiktus pasākumus pie ārējām robežām, kā arī tādus kompensējošos pasākumus to teritorijā, kas ļauj atcelt iekšējo robežu kontroli. Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izcelsmei ir starpvaldību raksturs; tas aizsācies 20. gadsimta 90. gados, kad par izvērtēšanām pilnībā atbildīgas bija dalībvalstis un Komisija piedalījās kā novērotāja. Šengenas *acquis* kļuva par daļu no Eiropas Savienības sistēmas, 1999. gadā stājoties spēkā Amsterdamas Līgumam, kas pavēra iespēju pieņemt pašreiz spēkā esošā mehānisma juridisko pamatu, nododot atbildību par tā koordinēšanu un vispārēju organizēšanu Komisijai.

Kopš Regulas par Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu[54] pieņemšanas 2013. gadā ES ir saskārusies ar vairākām jaunām problēmām. Tā ir piedzīvojusi nebijušu migrācijas krīzi, kuras sekas ir radījušas jaunu realitāti, kā arī vairākus teroristu uzbrukumus. Tā saskārās ar joprojām pastāvošo Covid-19 pandēmiju, kas kavē iedzīvotāju normālu ikdienas dzīvi. Tas viss ir atklājis, ka patlaban spēkā esošie noteikumi nav pietiekami piemēroti, lai palīdzētu Šengenai risināt jaunos problēmjautājumus. Tā rezultātā ES iekšlietu jomā pieņemts ievērojams skaits iniciatīvu, t. sk. likumdošanas iniciatīvas, kas paredzētas, lai palīdzētu efektīvi risināt jaunās vajadzības.

Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms tomēr nav mainījies, un tiek apstrīdēta tā spēja ņemt vērā jaunākās norises likumdošanā un politikā.

Saskaņā ar Padomes Regulas (ES) Nr. 1053/2013 22. pantu Komisija veica Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma darbības analīzi. Saskaņā ar šīs pārskatīšanas rezultātiem[55] tika secināts, ka Mehānisms jau ir parādījis savu nozīmīgo pievienoto vērtību un veicinājis Šengenas *acquis* īstenošanas uzlabošanos dalībvalstīs. Tā apstiprināja, ka dalībvalstis kopumā Šengenas *acquis* īsteno pienācīgi un būtiski trūkumi tiek nekavējoties novērsti. Neskatoties uz šo progresu, ziņojumā secināts, ka dalībvalstīs joprojām pastāv daži trūkumi un ir daudzas atšķirīgas prakses, kas nākotnē varētu ietekmēt Šengenas zonas integritāti un darbību.

Pēc priekšsēdētājas fon der Leienas paziņojuma par jaunas Šengenas stratēģijas izklāstu un apspriešanas augstā politiskā līmenī 2020. gada 30. novembra pirmajā Šengenas forumā Komisija veica padziļinātu ietekmes novērtējumu un visaptverošas apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Šie rezultāti ļāvuši secināt, ka var pilnībā apstiprināt Mehānisma pozitīvo ietekmi un pierādīt tā pievienoto vērtību. Tie tomēr apliecināja, ka, lai padarītu Mehānismu efektīvāku un lietderīgāku, tas būtu jāpārskata tādā veidā, lai to varētu piemērot jaunu problēmu risināšanai un pielāgošanai jaunajai realitātei. Turklāt pirmā piecu gadu izvērtēšanas cikla pieredzes rezultātā ir noteikti arī daži procesuālie aspekti tā praktiskās darbības uzlabošanai.

[54] Padomes Regula (ES) Nr. 1053/2013.

[55] COM(2020) 779 final.

Pamatojoties uz minēto, Komisija uzņemas iniciatīvu izvirzīt pašreizējo priekšlikumu. Ierosinātā regula jāpieņem saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru saskaņā ar LESD 70. pantu.

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šajā punktā "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

ES pievienotā vērtība šai iniciatīvai galvenokārt ir tāda dalībvalstu koordinēta dalība tiešā veidā un ar Padomes starpniecību, kas, salīdzinot ar izvērtēšanām dalībvalstu līmenī, rada spēcīgu pamatu savstarpējas uzticēšanās nodrošināšanai starp dalībvalstīm. ES līmenī koordinēta izvērtēšana atvieglo iespēju salīdzināt dalībvalstīs īstenotās prakses un novērtēt īstenošanas kopējo ietekmi dažādās dalībvalstīs. Tā ļauj identificēt trūkumus, kuri rodas no Šengenas *acquis* īstenošanas nevienlīdzības un atšķirībām, kas var apdraudēt Šengenas zonas integritāti. Mehānisma radītais savstarpējais spiediens var nodrošināt papildu stimulu Šengenas *acquis* pareizai īstenošanai. Šī iniciatīva samazina risku, ka dažām dalībvalstīm Mehānisma darbība radīs nesamērīgu slogu.

Priekšlikuma mērķis ir novirzīt Mehānisma fokusu uz trūkumiem, kuriem var būt nelabvēlīga ietekme uz Šengenas līdzsvaroto darbību kopumā. Ierobežota tvēruma jautājumi būtu jārisina valstu līmenī.

Ierosinātie pasākumi nepārsniedz to, kas vajadzīgs vispārējo un konkrēto mērķu sasniegšanai, ņemot vērā subsidiaritātes principu, nosakot pamatu labākai koordinācijai saistībā ar izvērtēšanām, kas veiktas saskaņā ar valstu kvalitātes kontroles mehānismiem.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Šis priekšlikums balstās uz pieredzi, kas gūta, īstenojot Padomes Regulu (ES) Nr. 1053/2013, kura paredz veikt Šengenas izvērtēšanas, pamatojoties uz piecu gadu izvērtēšanas ciklu. Pēc pirmā izvērtēšanas cikla, kas aptvēra laikposmu no 2014. līdz 2019. gadam, Komisija apkopoja sasniegto un konstatētos trūkumus un šos rezultātus izklāstīja Šengenas ziņojumā[56]. Gatavojot šo priekšlikumu, Komisija ņem vērā šā pārskata secinājumus un ieteikumus, kā arī to ieinteresēto personu viedokli, ar kurām apspriedusies pēc 1. Šengenas foruma. Tajā ņemti vērā arī nesen pieņemtie Padomes 2021. gada 19. aprīļa secinājumi[57] par Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma darbību (Padomes Regula (ES) Nr. 1053/2013); šie secinājumi apstiprina Mehānisma būtisko nozīmi Šengenas *acquis* efektīvas un lietderīgas piemērošanas nodrošināšanā un augsta līmeņa savstarpējas uzticēšanās garantēšanā starp dalībvalstīm brīvas pārvietošanās zonā. Šajos secinājumos Komisija arī tiek aicināta virzīt iniciatīvas Mehānisma vispārējās efektivitātes uzlabošanai, vienlaikus nodrošinot tā elastību.

56 COM(2020) 779 final.

57 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7939-2021-INIT/lv/pdf.

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Komisija piedāvā šo priekšlikumu kā būtisku Šengenas stratēģijas elementu, kurā starp citiem dokumentiem ir iekļauts arī politisks paziņojums par Šengenu. Tas ir turpinājums 2020. gada septembra jaunajam Migrācijas un patvēruma paktam.

Šis priekšlikums, kas attiecas uz Šengenas pārvaldības trešo pīlāru, neskar tiesību aktus, kuri attiecas uz Šengenas pirmajiem diviem pīlāriem (ārējās robežas un kompensējošie pasākumi), bet tā mērķis ir veicināt to labāku īstenošanu dalībvalstīs.

Pēdējo gadu laikā Šengenas *acquis* īstenošanā iesaistīto ES struktūru un aģentūru loma ir kļuvusi arvien nozīmīgāka. Lai atspoguļotu šo notikumu attīstību, priekšlikums paredz zināmā mērā izvērtēt un uzraudzīt attiecīgo ES struktūru, biroju un aģentūru darbību, ciktāl to personāls veic darbības dalībvalstu vārdā.

Mehānisms nodrošina stabilu tiesisko regulējumu, kas ir arī pietiekami elastīgs, lai aptvertu visu mainīgo tiesību aktu kopumu par Šengenas zonas darbību. Tā kā šis tiesību akts nesen ir piedzīvojis dinamisku attīstību, kas varētu turpināties arī nākotnē, šis priekšlikums ir izstrādāts tā, lai padarītu Mehānismu pielāgojamu Šengenas *acquis* iespējamai attīstībai bez vajadzības pēc tam grozīt tā izvērtēšanas un uzraudzības noteikumus.

Dažos tiesību aktos politikas jomās, uz kurām attiecas Mehānisms, paredzēti savi izvērtēšanas un uzraudzības rīki. Priekšlikumā ir paredzēts nodrošināt sinerģiju, lai novērstu dublēšanos un lai pēc iespējas labāk izmantotu nozaru uzraudzības instrumentus.

Darbības ar finansiālu ietekmi, kas attiecas uz šo priekšlikumu, pilnībā atbilst daudzgadu finanšu shēmai. Šīs darbības ietver dalībvalstu un Komisijas ekspertu izvērtēšanas apmeklējumu finansēšanu. Izvērtēšanas apmeklējumi saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1053/2013 līdz šim finansēti no Iekšējās drošības fonda / Robežu un vīzu Savienības darbībām. Kad ierosinātā regula stāsies spēkā, tās darbības jomā organizētie izvērtēšanas apmeklējumi kļūs atbilstīgi finansējumam no Robežu pārvaldības un vīzu instrumenta (*BMVI*) tematiskā mehānisma. Turklāt dalībvalstīm ir pienākums izmantot resursus no savām *BMVI* programmām nolūkā īstenot ieteikumus, lai pienācīgi novērstu jebkādu neaizsargātību vai riskus, kas konstatēti pēc Šengenas izvērtēšanas veikšanas. Visbeidzot, pagarinot izvērtēšanas ciklus no 5 uz 7 gadiem, mehānisms paredz potenciālu nodrošināt labāku sinerģiju ar daudzgadu finanšu shēmu.

Priekšlikums neparedz nekādu nepieciešamā finansējuma palielinājumu salīdzinājumā ar izvērtēšanas apmeklējumu finansēšanu atbilstīgi Padomes Regulai (ES) Nr. 1053/2013. Tas ierosina jaunus noteikumus, kuru mērķis ir uzlabot efektivitāti un lietderību, lai ar nemainītiem finanšu resursiem sasniegtu labākus rezultātus.

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas risinājumu, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

Šīs reformas mērķis ir padarīt Mehānismu efektīvāku visām iesaistītajām personām (dalībvalstīm, Komisijai, attiecīgajām ES struktūrām, birojiem un aģentūrām). No resursu viedokļa galvenais mērķis ir labāk izmantot pieejamos resursus, vienlaikus nepārsniedzot esošos cilvēkresursus un budžeta resursus.

Ir ļoti svarīgi precizēt, ka šis Mehānisms nav dārgs instruments. Lai organizētu izvērtēšanas un uzraudzības apmeklējumus, faktiski Komisijai tas izmaksā aptuveni 2 miljonus EUR gadā.

Ierosinātie jaunie noteikumi izvērtēšanas un uzraudzības apmeklējumu veikšanai ietver izvērtēšanas ciklu pagarināšanu no 5 uz 7 gadiem, kā arī vidējā apmeklējumu ilguma un izvērtēšanas un uzraudzības darba grupu vidējā lieluma samazināšanu. Paredzams, ka šīs izmaiņas samazinās kopējās apmeklējumu izmaksas.

Komisija novērtēja, ka izsludināto izvērtēšanu izmaksas (kas ir visdārgākās to ilguma un iesaistīto ekspertu skaita dēļ) tiks samazinātas par aptuveni vienu trešdaļu, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, apmeklējumu saīsinātā ilguma kopējās ietekmes, samazinātā ekspertu skaita (elastīgs darba grupas lielums) un mazāka izsludināto izvērtējumu skaita (izvērtēšanas cikla pagarināšana) rezultātā. Būtu jāņem vērā arī tas, ka jaunais Mehānisms ir izstrādāts tā, lai izvērtētu Šengenas *acquis* jaunās attīstības norises, jo tas pēdējos gados ir piedzīvojis ievērojamu attīstību. Tādējādi jaunā Mehānisma efektivitāte tiks vēl vairāk uzlabota, jo ar zemākām izmaksām izvērtēs vairāk tiesību aktos noteikto pienākumu dalībvalstīm, nekā to nodrošina pašreizējais Mehānisms. Mehānisms.

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

☐ **Ierobežots ilgums**

– ☐ Priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: [DD.MM.]GGGG.–[DD.MM.]GGGG.

– ☐ Finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām — no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām — no GGGG. līdz GGGG. gadam.

☑ **Beztermiņa**

Īstenošana ar uzsākšanas periodu no stāšanās spēkā, pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi[58]

☑ Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**:

– ☐ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

– ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

– ☐ trešām valstīm vai to norīkotām struktūrām;

– ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);

– ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;

– ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;

– ☐ publisko tiesību subjektiem;

– ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;

[58] Informāciju par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļa vietnē:https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx.

– ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuri sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ personām, kurām, ievērojot Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.

– *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

Komisija būs atbildīga par tādu darbību vispārēju pārvaldību, kurām ir finansiālas sekas un kuras ir tieši saistītas ar Regulas darbības īstenošanu. Tas galvenokārt attiecas uz izvērtēšanas un uzraudzības apmeklējumu organizēšanas finansēšanu, piemēram, ceļa un uzturēšanās izdevumiem dalībvalstu un Komisijas ekspertiem, t. sk. tiem ekspertiem, kuriem ir novērotāja statuss. Tiek lēsts, ka izdevumu līmenis, salīdzinot ar resursiem, kas izmantoti izvērtēšanas un uzraudzības apmeklējumu veikšanai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1053/2013, nemainīsies.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Uzraudzības un ziņošanas noteikumi ir paredzēti priekšlikuma 28. un 30. pantā. Komisija apņemas katru gadu sagatavot Eiropas Parlamentam un Padomei visaptverošu ziņojumu par iepriekšējā gadā veiktajām izvērtēšanām, par to secinājumiem un stāvokli attiecībā uz dalībvalstu veiktajām korektīvajām darbībām. Šis ziņojums ir jānosūta valstu parlamentiem. Jaunais ierosinātais Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms darbosies, pamatojoties uz septiņu gadu daudzgadu izvērtēšanas cikliem. Kad pirmais cikls tiks pabeigts un sešus mēnešus pēc tam, kad tiks pieņemti visi izvērtēšanas ziņojumi saskaņā ar šo ciklu, Komisija pārskatīs šīs Regulas darbību. Kā ietekmes novērtējuma daļa un saskaņā ar labāka regulējuma noteikumiem ir izstrādāts neizsmeļošs kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju saraksts, kas tiks izmantots Regulas pārskatīšanai. Turklāt Komisija pašlaik izstrādā jaunu IT rīku, lai modernizētu uzraudzību pār to, kā dalībvalstis īsteno rīcības plānus. Paredzēts, ka šis rīks sāks darboties jau 2021. gadā.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Balstoties uz veiksmīgo pieredzi Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma īstenošanā un tā finansēšanā saskaņā ar Savienības Iekšējās drošības fonda / Robežu un vīzu Savienības darbībām, izmantojot tiešu pārvaldību, Komisija paredz saglabāt jaunā mehānisma finansēšanas principus. Saskaņā ar jauno DFS to tiešā pārvaldībā atbalstīs Robežu pārvaldības un vīzu instrumenta tematiskais mehānisms.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

Migrācijas un iekšlietu (*HOME*) ĢD ir izveidojis iekšējās kontroles sistēmu, kas pielāgota tā konkrētajām īpašībām un apstākļiem, un regulāri novērtē tās īstenošanu un vispārējo darbību.

HOME ĢD izdevumu programmām līdz šim nav bijuši raksturīgi ievērojami kļūdu riski. Par to liecina tas, ka Revīzijas palātas gada pārskatos vairākkārtīgi nav bijis būtisku konstatējumu.

Īstenojot tiešo pārvaldību, Komisija atbalsta darbības, kas veicina kopējo Savienības politikas mērķu sasniegšanu. Viens no šiem mērķiem ir pareiza, savlaicīga un efektīva Šengenas *acquis* ieviešana dalībvalstīs, ko nodrošina Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms.

Pašreizējā mehānisma finansējumu sedza no Iekšējās drošības fonda / Robežu un vīzu darbībām laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam. Sākot ar 2021. gadu, to segs no Robežu pārvaldības un vīzu instrumenta tematiskā mehānisma, izmantojot tiešu pārvaldību. Nākamo pārskatīto Mehānismu turpinās finansēt, izmantojot tiešo pārvaldību saskaņā ar jauno tematisko mehānismu.

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

Komisija cenšas sasniegt visaugstākos finanšu pārvaldības standartus. *HOME* ĢD ir ieviesis stingru kontroli un skaidras atbildības ķēdes, lai nodrošinātu, ka resursi tiek izmantoti saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem un ka izmaksu ziņā lietderīga kontrole sniedz nepieciešamās garantijas pamatā esošo darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai. Lai apliecinātu apņemšanos pēc iespējas labāk izmantot finanšu resursus, Komisija par vienu no saviem stratēģiskajiem mērķiem noteikusi ļoti zemu kļūdu līmeni. Lai sasniegtu šo mērķi, *HOME* ĢD ir ieviesis pasākumus, lai nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību visā darījumu pārvaldībā.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

HOME ĢD ir izstrādājis un īsteno pats savu krāpšanas apkarošanas stratēģiju, pamatojoties uz *OLAF* sniegto metodiku un saskaņā ar Komisijas stratēģiju krāpšanas apkarošanai (*CAFS*). Tā mērķis būs nodrošināt, lai tā iekšējā kontrole, kas saistīta ar krāpšanu, būtu pilnībā saskaņota ar *CAFS* un tā krāpšanas riska pārvaldības pieeja būtu vērsta uz krāpšanas riska jomu noteikšanu un pienācīgu reaģēšanu.

Iekšlietu ĢD 2019. gada darbības pārskatā secināts, ka krāpšanas novēršanas un atklāšanas procesi darbojās apmierinoši un tādējādi veicināja pārliecību par iekšējās kontroles mērķu sasniegšanu.

HOME ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģija pašlaik tiek pārskatīta, lai to saskaņotu ar Komisijas atjaunināto krāpšanas apkarošanas stratēģiju, vienlaikus labāk pielāgojot krāpšanas apkarošanas kontroli ĢD politikas jomām un darbībām, tādējādi palielinot to efektivitāti un lietderību.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr.	Dif./nedif. [59]	no EBTA valstīm[60]	no kandidātvalstīm[61]	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
4	11 02 01 — Robežu pārvaldības un vīzu instruments	Dif.	NĒ	NĒ	JĀ	NĒ

Komentārs. Būtu jāatzīmē, ka saistībā ar priekšlikumu pieprasītās apropriācijas tiek segtas no apropriācijām, kuras jau ir paredzētas tiesību akta finanšu pārskatā, kas ir *BMVI* regulas pamatā. Saistībā ar šo tiesību akta priekšlikumu nav nepieciešami nekādi citi finanšu vai cilvēkresursi.

[59] Dif. = diferencētās apropriācijas / Nedif. = nediferencētās apropriācijas.

[60] EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

[61] Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

– ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas

– ☑ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	4	migrācija un robežu pārvaldība

ĢD: *HOME*			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	**KOPĀ**
• Darbības apropriācijas										
Budžeta pozīcija[62] 11 02 01 — Robežu pārvaldības un vīzu instruments	Saistības	(1a)			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
	Maksājumi	(2a)			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
	Saistības									
	Maksājumi									
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem[63]										
Neattiecas		(3)								
KOPĀ *HOME* ĢD apropriācijas	Saistības	=1a+1b +3			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
	Maksājumi	=2a+2b +3			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025

62 Saskaņā ar oficiālo budžeta nomenklatūru.

63 Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās *BA* pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

• KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem		(6)								
KOPĀ — daudzgadu finanšu shēmas **4. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	Saistības	=4+ 6			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
	Maksājumi	=5+ 6			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025

• KOPĀ darbības apropriācijas (visas darbības izdevumu kategorijas)	Saistības	(4)			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
	Maksājumi	(5)			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem (visas darbības izdevumu kategorijas)		(6)								
KOPĀ — daudzgadu finanšu shēmas **1.–6. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas** (atsauces summa)	Saistības	=4+ 6			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025
	Maksājumi	=5+ 6			2,005	2,005	2,005	2,005	2,005	10,025

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	**7.**	"Administratīvie izdevumi"

Šī iedaļa būtu jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapu, kas vispirms jānoformē tiesību akta finanšu pārskata pielikumā (iekšējo noteikumu V pielikums), kurš starpdienestu konsultāciju vajadzībām tiek augšupielādēts sistēmā *DECIDE*.

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021.	**2022.**	**2023.**	**2024.**	**2025.**	**2026.**	**2027.**	**KOPĀ**
ĢD: *HOME*									
• Cilvēkresursi		Neattiecas		2,488	2,488	2,488	2,488	2,488	**12,440**
• Citi administratīvie izdevumi		**Neattiecas**							
KOPĀ — *HOME* ĢD	Apropriācijas	Neattiecas							

KOPĀ — daudzgadu finanšu shēmas **7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	(Saistību summa = maksājumu summa)	Neattiecas		2,488	2,488	2,488	2,488	2,488	**12,440**

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

KOPĀ — daudzgadu finanšu shēmas **1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	Saistības			4,493	4,493	4,493	4,493	4,493	22,465
	Maksājumi			4,493	4,493	4,493	4,493	4,493	22,465

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus ⇩			2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.		KOPĀ	
	IZNĀKUMI																	
	Veids[64]	Vidējais izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Kopējais daudzums	Kopējās izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS NR. 1[65] — novērst nepilnības un pastiprināt stratēģisko fokusu																		
— Iznākums	Ikgadēja konstatējumu vai ieteikumu īstenošanas esošā stāvokļa apspriešana ministru		1.															
— Iznākums	Komisijas ziņojumi par mehānismu pa gadiem		1.															
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 1																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS NR. 2 — racionalizēt uzdevumu un pienākumu sadali, kā arī vienkāršot un paātrināt procesus un procedūras																		
— Iznākums	Vidējais izvērtēšanas procesa ilgums — izvērtēšanas ziņojuma pieņemšana 4 mēnešu laikā pēc izvērtēšanas apmeklējuma		4 mēneši															

64 Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

65 Kā norādīts 1.4.2. punktā "Konkrētie mērķi".

- Iznākums	Tematisko izvērtēšanu skaits pa gadiem	0,142		—		—	1	0,142	1	0,142	1	0,142	1	0,142	1	0,142	5	0,710
- Iznākums	Ekspertu skaits, kas piedalās paziņotajos apmeklējumos un atkārtotajos apmeklējumos	0,005				—	338	1,601	338	1,601	338	1,601	338	1,601	338	1,601	1687,5	8,005
- Iznākums	Turpmākā procedūra — dalībvalstis iesniedz rīcības plānu ieteikumu izpildei divus mēnešus pēc izvērtēšanas ziņojuma pieņemšanas		2 mēneši															
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 2								1,743		1,743		1,743		1,743		1,743		8,715
KONKRĒTAIS MĒRĶIS NR. 3 — stiprināt pamattiesību aizsardzības pasākumu īstenošanu saskaņā ar Šengenas *acquis*																		
— Iznākums	Riska analīzes vai citu ziņojumu skaits pa gadiem	4																
— Iznākums	Apmācību skaits par pamattiesībām pa gadiem	1																
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 3																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS NR. 4 — optimizēt dalībvalstu																		

ekspertu līdzdalību un ES struktūru, biroju un aģentūru iesaisti.																		
— Iznākums	Norīkoto/nepieciešamo ekspertu attiecība	1 vai vairāki																
— Iznākums	*Koel* IT rīks	0,110					1	0,110	1	0,110	1	0,110	1	0,110	1	0,110	1	0,550
— Iznākums	Apmācību skaits, t. sk. par pamattiesībām, pa gadiem	0,012		—		—	1	0,012	1	0,012	1	0,012	1	0,012	1	0,012	5	0,060
— Iznākums	Apmācība vīzu jautājumā	0,140		—		—	1	0,140	1	0,140	1	0,140	1	0,140	1	0,140	5	0,700
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 4								0,262		0,262		0,262		0,262		0,262		1,310
KOPĀ								**2,005**		**2,005**		**2,005**		**2,005**		**2,005**		**10,025**

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

– ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas

– ☑ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2021.[66]	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	**KOPĀ**
Daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA			2,488	2,488	2,488	2,488	2,488	12,440
Cilvēkresursi								
Citi administratīvie izdevumi								
Starpsumma — daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA			2,488	2,488	2,488	2,488	2,488	**12,440**
Ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU[67] KATEGORIJAS								
Cilvēkresursi								
Pārējie administratīvie izdevumi								
Starpsumma — ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS								
KOPĀ			2,488	2,488	2,488	2,488	2,488	**12,440**

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

66 N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021. gadu). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

67 Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās *BA* pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.3.1. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

– ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi

– ☑ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)								
20 01 02 01 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)				14,7	14,7	14,7	14,7	14,7
20 01 02 03 (Delegācijas)								
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)								
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)								
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)								
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu *FTE*)[68]								
20 02 01 (*AC*, *END*, *INT*, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)				3	3	3	3	3
20 02 03 (*AC*, *AL*, *END*, *INT* un JPD delegācijās)								
XX 01 xx **yy zz** [69]	– galvenajā mītnē							
	– delegācijās							
01 01 01 02 (*AC*, *END*, *INT* — netiešā pētniecība)								
01 01 01 12 (*AC*, *END*, *INT* — tiešā pētniecība)								
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)								
KOPĀ				**17,7**	**17,7**	**17,7**	**17,7**	**17,7**

Nepieciešamie cilvēkresursi tiks nodrošināti, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	AD darbinieki: definēt, īstenot un koordinēt politikas, likumdošanas un darbības attīstības norises attiecībā uz Šengenas izvērtēšanas mehānismu, ārējo robežu pārvaldību un Šengenas pārvaldību un Šengenas *acquis* īstenošanu attiecīgajās politikas jomās. AST darbinieki: rūpēties par operatīvo un administratīvo atbalstu, kā arī pārvaldīt darījumdarbību un plānošanu Šengenas izvērtēšanai. SC darbinieki: nodrošināt nodaļai operatīvo un administratīvo atbalstu un palīdzēt nodaļas vadītājam.
Ārštata darbinieki	definēt, īstenot un koordinēt politikas, likumdošanas un darbības attīstības norises attiecībā uz Šengenas izvērtēšanas mehānismu, ārējo robežu pārvaldību un Šengenas pārvaldību un Šengenas *acquis* īstenošanu attiecīgajās politikas jomās.

[68] AC — līgumdarbinieki; *AL* — vietējie darbinieki; *END* — valstu norīkotie eksperti; INT — aģentūru darbinieki; *JPD* — jaunākie speciālisti delegācijās.

[69] Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām *BA* pozīcijām).

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikums/iniciatīva:

– ☑ pilnībā pietiek ar līdzekļu pārvietošanu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā

Aprakstiet, kas jāpārplāno, norādot attiecīgās budžeta pozīcijas un atbilstošās summas. Lielas pārplānošanas gadījumā sniedziet *Excel* tabulu.

– ☐ jāizmanto no DFS attiecīgās izdevumu kategorijas nepiešķirtās rezerves un/vai īpašie instrumenti, kas noteikti DFS regulā

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas, atbilstošās summas un instrumentus, kurus ierosināts izmantot.

– ☐ jāpārskata DFS

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas, budžeta pozīcijas un atbilstošās summas.

3.2.5. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

– ☑ neparedz trešo personu līdzfinansējumu

– ☐ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	N gads[70]	**N+1** gads	**N+2** gads	**N+3** gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

[70] N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021. gadu). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

– ☑ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.

– ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:

☐ pašu resursus

☐ citus ieņēmumus

(2) Atzīmējiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta ieņēmumu pozīcija:	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme[71]						
		N gads	**N+1** gads	**N+2** gads	**N+3** gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
……. pants								

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

[71] Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.